

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN VE TEKNİKLERİNİN ANALİZİ

Ebru ARAS
ORCID: 0000-0003-2939-8908

Danışman
Prof. Dr. Muhittin ÇALIŞKAN
ORCID: 0000-0002-2341-0710

Konya – 2024

ÖN SÖZ (TEŞEKKÜR)

Literatürde adı geçen birçok öğretim yöntemi ve öğretim tekniği bulunmaktadır. Bunlardan hangilerinin öğretim yöntemi, hangilerinin öğretim tekniği olduğu ayrımını yapmak, sayılarını saptamak, çok bilinmeyen öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili uygulama adımlarını araştırmak için bu çalışmaya başlanmıştır. Araştırmamın, literatürdeki öğretim yöntemi ve öğretim tekniği karmaşasının çözülmesine katkı sunmasını temenni ediyorum.

Yüksek lisans eğitimim boyunca ders ve ders dışı süreçte öğrettiği değerli bilgilerle ufkumu açan, beni felsefeyle tanıştıran, araştırma sürecim boyunca sabırla ve sürekli olarak desteklerini esirgemeyen, hem kişiliğini hem de öğretmenliğini kendime örnek aldığım çok kıymetli ve saygıdeğer danışmanım Prof. Dr. Muhittin ÇALIŞKAN'a teşekkürlerimi borç bilirim. Öğrencisi olmanın gururunu taşımaktan onur duyarım.

Yüksek lisans eğitimime başlamama vesile olan, tüm süreç boyunca destekleriyle hep yanımda olan, sabrı ve anlayışıyla beni hiç yalnız bırakmayan hayattaki şansım, sevgili eşim Raşit Rıza ARAS'a teşekkür ederim.

Ayrıca süreç boyunca tüm yardımsever kişiliğiyle hep yanımda olan kıymetli arkadaşım Duygu YAYLA'ya ve destekleriyle ve sabırlarıyla beni hiç yalnız bırakmayan anneme, babama ve ablalarım Havva Nur'a ve Özgül'e teşekkür ederim.

EBRU ARAS

Haziran 2024

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ (TEŞEKKÜR)	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	iv
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Tanımlar	4
2. ALAN YAZIN	5
2.1. Kuramsal Açıklamalar.....	5
2.1.1. Öğretim yöntemi.....	5
2.1.2. Öğretim tekniği.....	5
2.1.3. Öğretim yöntemi ve öğretim tekniği farkı.....	6
2.2. İlgili Araştırmalar	7
3. YÖNTEM	15
3.1. Araştırmanın Modeli	15
3.2. Doküman Analizi Süreci	15
3.3. Geçerlik ve Güvenirlik	17
4. BULGULAR	18
4.1. Öğretim Yöntemleri	18
4.2. Öğretim Teknikleri	19
4.3. Hem Öğretim Yöntemi Hem de Öğretim Tekniği Sınıflamasında Yer Alanlar.....	23
4.4. Öğretim Yöntemi ve Öğretim Tekniği Farkı.....	25
4.5. Nasıl Uygulanacağı Konusunda Yeterli Açıklama Olmayan ve Bir Araştırma Konusu Olarak İncelenmeyen Öğretim Yöntemleri ve Öğretim Teknikleri	26
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	27
5.1. Tartışma ve Sonuç	27
5.2. Öneriler.....	30
KAYNAKLAR	31
EK- 1	37

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Öğretim Yöntemlerinin ve Tekniklerinin Analizi başlıklı tez çalışmamın toplam **35** sayfalık kısmına ilişkin, 5/06/2024 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%12** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

5/06/2024

Ebru ARAS

Prof. Dr. Muhittin ÇALIŞKAN

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

5/06/2024

Ebru ARAS

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN VE TEKNİKLERİNİN ANALİZİ

Ebru ARAS

Bu araştırmanın temel amacı öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini analiz etmektir. Türkçe literatürdeki içeriği doğrudan öğretim yöntemlerine ve öğretim tekniklerine odaklanan 96 kitap doküman analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmada özetle şu bulgulara ulaşılmıştır: Türkçe literatürde öğretim yöntemi olarak sınıflandırılan / kabul edilen 62, öğretim tekniği olarak sınıflandırılan / kabul edilen 371 öğretim tekniği vardır. Kırk bir öğretim yöntemi veya öğretim tekniği, hem öğretim yöntemi hem de öğretim tekniği olarak sınıflandırılmıştır. Öğretim yöntemi ile öğretim tekniği arasındaki farkı vurgulamak için en çok ifade edilen nitelik, “öğretim tekniğinin öğretim yönteminin uygulama biçimi” olduğudur. Bunu sırasıyla “öğretim yönteminin öğretim tekniğini kapsadığı”, “öğretim yönteminin genel bir amaca hizmet ederken, öğretim tekniğinin sınıf içinde yapılan işlemlerin bütünü” olduğu açıklamaları izlemektedir. At nalı, beyin eseri / ürünü, bilgi kese kâğıdı, dedikodu, demeç, eylem araştırmaları, günlük konuşma, hızlı tur, pazaryeri, sandviç ve tereyağı ekmek hem nasıl uygulanacağı konusunda yeterli açıklama olmayan hem de bir araştırma konusu olarak incelenmeyen öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleridir. Araştırmada; Türkçe literatürde çok sayıda öğretim yöntemi ve öğretim tekniği olduğu, yöntem ve teknik ayırımında bir karmaşa olduğu, yöntem ve teknik ayırımını yapabilmek için tüm durumlar için geçerli bir ölçütün olmadığı, uygulama adımları açık ve net olmayan öğretim yöntemlerinin ve öğretim tekniklerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bulguların yorumlanması sonucunda şu öneriler getirilmiştir: 1. Öğretim ilke ve yöntemleri dersinin içeriğinin belirlenmesinde bu araştırmanın bulgularından faydalanılabilir. Türkçe literatürde en çok adı geçen öğretim yöntemlerine ve tekniklerine öncelik verilebilir. 2. Yöntem mi teknik mi olduğu konusunda karmaşa yaşanan öğretim yöntemleri ve teknikleri için kitapların çoğunda yöntem olarak sınıflanan öğretim yöntemi, teknik olarak sınıflanan öğretim tekniği olarak kabul edilebilir. Karmaşa yaşanan bir yöntemin ya da tekniğin literatürde en çok ne olarak anıldığını belirlemede araştırmanın bulgularından faydalanılabilir. 3. Karmaşa yaşanan yöntem ve teknikler için “yöntem veya teknik” ifadesi kullanılabilir. 4. Öğretim yöntemi ve öğretim tekniği terimlerini net bir şekilde tanımlama, aralarındaki farkı ortaya koyacak bir ölçüt ya da ölçütleri belirlemeye odaklanan araştırmalar yapılabilir. 5. Bir uygulamanın öğretim yöntemi ya da öğretim tekniği statüsünü hak edebilmesi için sahip olması gereken ölçüt ya da ölçütleri belirlemeye odaklanan araştırmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Yöntemi, Öğretim Tekniği, Doküman Analizi

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Educational Sciences
Curriculum and Instruction Program
Master Thesis

ANALYSIS OF TEACHING METHODS AND TECHNIQUES

Ebru ARAS

The main aim of the present study is to analyze teaching methods and teaching techniques. In Turkish literature, 96 books focusing directly on teaching methods and teaching techniques are analyzed through document analysis. The study reached the following findings in summary: In Turkish literature, there are 62 teaching methods classified / accepted as teaching methods, there are 371 teaching techniques classified / accepted as teaching techniques. Fourty-one teaching methods or teaching techniques are classified as both teaching methods and teaching techniques. The most commonly expressed characteristic to emphasize the difference between teaching method and teaching technique is that “teaching technique is implementation of teaching method”. This is followed by the explanations that “teaching method encompasses teaching technique”, “while teaching method serves a general purpose, teaching technique is the whole of practices conducted in the classroom”. Horsehoe, brainwriting, information paper bag, gossip, statement, action research, daily language, speed round, marketplace, sandwich ve bread and butter are teaching methods and teaching techniques that both lack explanations on how to apply them and have not been studied as research topics. In the present study, it is concluded that there are numerous teaching methods and teaching techniques in Turkish literature, there is confusion in distinguishing between method and technique, there is no universally applicable criterion to every situation to distinguish between method and technique, there are teaching methods and teaching techniques with unclear and ambiguous implementation steps. As a result of interpreting the findings following recommendations are proposed: 1. In determining the content of teaching principles and methods, the present study can be benefited from. Priority can be given to the most frequently mentioned teaching methods and techniques. 2. For teaching methods and techniques in which there is confusion about whether they are methods or techniques, for the ones that are classified as methods can be accepted as methods and for the ones that are classified as techniques can be accepted as techniques. The findings of the present study can be utilized to determine how a study, about which there is confusion, is predominantly referred to in literature. 3. For methods and techniques with confusion, the term “method or technique” can be used. 4. Studies can be conducted to clearly define the terms teaching method and teaching technique, to identify criterion or criteria that will put forward the difference between them. 5. Studies focusing on determining criterion or criteria that an application must have in order to deserve the status of a teaching method or teaching technique can be conducted.

Keywords: Teaching Method, Teaching Technique, Document Analysis

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Bu bölümde problem durumuna, araştırmanın amacına, araştırmanın önemine ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim durumlarının niteliğini belirleyen birçok değişken vardır. Bu değişkenlerden biri de öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleridir. Öğretmenin derste kullandığı öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri öğrencilerin bilgi, beceri ve tutum kazanmalarında en etkili faktördür (Demirkan ve Saraçoğlu, 2016). Belirlenen bir amaca ulaşmanın en kolay yolu, uygun öğretim yöntemlerinin ve öğretim tekniklerinin kullanılmasıdır ve doğru belirlenmiş öğretim yöntemleriyle ve öğretim teknikleriyle yapılan bir dersin amaca ulaşma düzeyi oldukça yüksek olacaktır (Arıcı, 2006). Yanlış öğretim yönteminin ve öğretim tekniğinin seçilmesi öğrencilerin kafalarının karışmasına neden olurken (Atay, 2023), doğru öğretim yönteminin ve öğretim tekniğinin seçilmesi öğrenmeyi kolaylaştıracak ve öğrencinin dersten verim almasına katkı sağlayacaktır (Duman, 2023). Öğretim yöntemi ve öğretim tekniği seçiminde öğretim stratejisine uygun öğretim yönteminin ve öğretim tekniğinin seçilmesi başta olmak üzere birçok ölçüt bulunmaktadır. Araştırmalar öğretmenlerin öğretim yöntemi ve öğretim tekniği seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıkları, sınıf mevcudu, kendi yeterlikleri, meslekteki süreleri, materyal olanakları gibi ölçütleri dikkate aldıklarını raporlamıştır (Benek ve Doğan, 2016; Karamustafaoğlu ve Kandaz, 2006; Şahin ve Güven, 2016;).

Türkiye’de öğretim yöntemi ve öğretim tekniği konusundaki çalışmalar incelendiğinde genellikle öğretmenlerin öğretim yöntemi ve öğretim tekniği seçimini etkileyen faktörler (Tabak, 2020), öğretim yöntemi ve öğretim tekniği seçiminin branşlara göre değişip değişmediği (Okur Akçay vd., 2016), öğretmenlerin derslerinde en çok tercih ettikleri öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri (Yılmaz, 2017), öğretim yöntemi ve öğretim tekniği seçimlerinin derslere göre değişip değişmediği (Şahin ve Güven, 2016), öğretmenlerin öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri konusundaki görüşleri (Karasu Avcı ve Ketenoğlu Kayabaşı, 2019; Koç ve Erdem, 2020), öğretmenlerin öğretim yöntemi ve öğretim tekniği kullanma düzeyleriyle mesleki tükenmişlik ilişkileri (Okumuşoğlu ve Geçikli, 2021), öğretmenlerin öz yeterlikleri ile öğretim yöntemi ve öğretim tekniği kullanma becerileri arasındaki ilişki (Şeref ve Çinpolat, 2021), öğretmen adaylarının öğretim yöntemi ve öğretim tekniği farkındalık

düzeyleri (Özer, 2013), öğretmenlerin öğrenci merkezli öğretim yöntemleri ve öğretim tekniklerini mi, yoksa geleneksel öğretim yöntemleri ve öğretim tekniklerini mi tercih ettikleri (Çetin, 2020), hizmet içi eğitimlerin öğretmenlerin öğretim yöntemi ve öğretim tekniği bilgilerine etkisi (Önen vd., 2009), tek bir öğretim yönteminin veya öğretim tekniğinin araştırılması (Yılmaz Bolat ve Taşkaya, 2022) gibi çalışmalar bulunmaktadır. Yaylak (2020), öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleriyle ilgili yapmış olduğu araştırmada cinsiyet, mezun olunan okul, çalışılan kurum, mezun olunan alana göre öğretim yöntemi ve öğretim tekniği seçiminin değiştiği bulgularına ulaşmıştır.

Öğretmenlerin derslerinde farklı öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri tercih etmelerinde; okulun fiziki şartları (Yılmaz, 2017), veli ilgisizliği (Özyurt ve Bezirgan, 2019), öğrencinin derse olan ilgisi (Nalbantoğlu, 2019), materyal sıkıntısı (Şahin ve Güven, 2016), öğretmenlerin meslekte geçirdikleri süre (Bardak ve Karamustafaoğlu, 2016), kalabalık sınıf mevcudu (Karamustafaoğlu ve Kandaz, 2006) öğretmenlerin yıllardır aynı öğretim yöntemiyle ders işlemelerinden dolayı değişime ayak uyduramamaları (Ocak vd., 2012) gibi faktörler etkili olmaktadır. Bardak ve Karamustafaoğlu (2016) araştırmalarında uzun yıllar öğretmenlik mesleğinde bulunan kişilerin öğretim yöntemi ve öğretim tekniği bilgilerinin sınırlı sayıda olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öğretmenlerin öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleriyle ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarını rapor eden araştırmalar da vardır (Çer, 2017; Demirkan ve Saraçoğlu, 2016; Ocak vd., 2012; Yılmaz, 2017;). Bu bilgi eksikliklerinin sebepleri olarak çok fazla sayıda öğretim yöntemi ve öğretim tekniği olması (Okur Akçay vd., 2016), öğretim yöntemi ile öğretim tekniği kavramlarının anlamlarına, uygulama adımlarına yönelik bir karmaşa olması (Akhan, 2022; Aşıroğlu ve Koç Akran, 2018; Fırat Durdukoca, 2018) ve çok bilinmeyen yöntemlerle ilgili problemler (Okur Akçay vd., 2016) gösterilmektedir. Okur Akçay vd. (2016), yapmış oldukları araştırma sonucunda Pueblo planı, Burk sistemi, Morrison planı, Dalton planı, Winnetka planı ve rulman öğretim tekniklerinin öğretmenler tarafından bilinmediğini bulgusuna ulaşmışlardır ve bunun sebebi olarak bu öğretim tekniklerin çoğunun günümüzden çok önce denenmiş öğretim teknikleri olduğu yorumunda bulunmuşlardır.

Çok sayıda öğretim yöntemi ve öğretim tekniği vardır. Bu çokluk eğitim fakültelerinde okutulan ve içeriği öğretim yöntemleri ve teknikleri olan derslerin içeriğinin belirlenmesini zorlaştırmaktadır. Bazı öğretim yöntemlerinin ve öğretim tekniklerinin nasıl uygulanacağına ilişkin yeterli açıklama yoktur. Yöntem ve teknik sınıflandırmasında karmaşa vardır. Farklı kaynaklarda bir öğretim yöntemi, öğretim tekniği ya da öğretim tekniği, öğretim yöntemi

başlığı altında yer almaktadır. Bütün bu durumlar bu araştırmanın çıkış noktası olmuştur. Bu problem durumları dikkate alınarak bu çalışmada öğretim yöntemlerinin ve öğretim tekniklerinin analizinin yapılması amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini analiz etmektir. Bu temel amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Türkçe literatürde adı geçen öğretim yöntemleri hangileridir?
2. Türkçe literatürde adı geçen öğretim teknikleri hangileridir?
3. Hem öğretim yöntemi hem de öğretim tekniği sınıflamasında yer alan öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri hangileridir?
4. Öğretim yöntemi ve öğretim tekniği ayrımı için ifade edilen nitelikler nelerdir?
5. Nasıl uygulanacağı konusunda yeterli açıklama olmayan ve bir araştırma konusu olarak incelenmeyen öğretim yöntemi ve öğretim tekniği var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim fakültelerinde okutulan ve içeriği öğretim yöntemleri ve teknikleri olan dersler vardır. Bu derslerden biri de öğretim ilke ve yöntemleri dersidir. Öğretim ilke ve yöntemleri dersinin YÖK'teki kapsamı; öğretim ilke ve yöntemleriyle ilgili temel kavramlar, öğretim-öğrenme ilkeleri, modelleri, stratejileri, yöntemleri ve teknikleri, öğretimde hedef ve amaç belirleme, öğretim ve öğrenmede içerik seçimi ve düzenlemesi, öğretim materyalleri, öğretimin planlanması ve öğretim planları, öğretimle ilgili kuram ve yaklaşımlar, etkili okulda öğretim, öğrenme ve öğrenmede başarı, sınıf içi öğrenmelerin değerlendirilmesi şeklinde tanımlanmıştır (Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK], 2023). Bu kapsam dikkate alındığında dersin, öğretme-öğrenme sürecini planlama ve uygulama için gerekli olan tüm bilgi ve becerileri içerdiğini aynı zamanda diğer meslek bilgisi derslerinin de önkoşulu olduğunu ve bu niteliklere dayanarak öğretmen yetiştirmede temel bir meslek bilgisi dersi olduğu söylenebilir. Dersin çok yoğun bir kapsamı vardır. Yukarıda anılan birçok konuyu dışarıda tutarak dersin kapsamı sadece öğretim-öğrenme modelleri, yaklaşımları, stratejileri, yöntemleri ve teknikleri olarak sınırlansa bile yine yoğun bir kapsam olmaktadır. Aynı şekilde sadece öğretim yöntemleri ve teknikleri olarak sınırlansa bile sonuç aynıdır. Çünkü çok sayıda öğretim yöntemi ve tekniği vardır. Her bir öğretim yöntemi ve tekniğiyle ilgili bilgi ve uygulama becerisi kazandırmak on dört haftada mümkün görünmemektedir. Bu durumda öncelikli olarak ele alınacak öğretim yöntem ve tekniklerinin belirlenmesi bir ihtiyaç olmaktadır. Bu araştırmanın bulgularının, hangi öğretim

yöntemlerinin ve tekniklerinin öncelikli olarak ele alınması gerektiği konusunda bir fikir verebileceği umulmaktadır. Çok bilinmeyen öğretim yöntem ve teknikleri de vardır. Bu yöntem ve tekniklerin nasıl uygulanacağına ilişkin yeterli açıklama yoktur. Bu durumda “Bunları bir öğretim yöntemi veya öğretim tekniği olarak değerlendirebilir miyiz?” sorusu gündeme gelmektedir. Araştırma bulgularının bu soruyu cevaplamada fikir verebileceği umulmaktadır. Ayrıca farklı kaynaklarda bir öğretim yöntemi, öğretim teknikleri sınıflandırmasında ya da bir öğretim tekniği, öğretim yöntemi sınıflandırmasında yer almaktadır. Bu durum bir karışıklığa neden olmaktadır. Araştırma bulgularının öğretim yöntemi ve öğretim tekniği ayırımında dikkate alınması gereken hususlar konusunda da bir fikir verebileceği düşünülmektedir. Genel olarak araştırmanın bulgularının, öğretim ilke ve yöntemleri dersini yürütecek öğretim elamanlarına dersin içeriğini belirlemede ve öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri konusunda araştırma yapacak araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Tanımlar

Çok bilinmeyen öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri: Yaygın olarak bilinmeyen ve kullanılmayan, nasıl uygulanacağı konusunda yeterli açıklama olmayan ve uygulama adımları net olmayan öğretim yöntemi ve öğretim tekniğidir.

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN

Bu bölümde öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri konusunda kuramsal açıklamalara ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Açıklamalar

Bu bölümde kuramsal açıklamalara yer verilmiştir.

2.1.1. Öğretim yöntemi

Literatürde öğretim yöntemiyle ilgili birçok tanım bulunmaktadır. Benek ve Doğan'a (2016) göre planlı, düzenli ve bilinçli yapılandırılan yoldur. Hedefe yönelik dersin işleniş mantığıdır (Şeref ve Çinpolat, 2021). Öğrenme süreçleri için belirlenmiş olan çıktılara ulaşmada izlenebilecek eğitsel yoldur (Koç ve Erdem, 2020). Usha'ya (2006) göre öğretim yöntemi yalnızca belirli bilgi öğelerini öğrencilere iletmek için benimsenen bir araç değildir (s.81). Öğretim yöntemi, öğrencilerin düşünce, tutum ve işlemlerini alıp, onların ele aldıkları veya değerlendirdikleri yöntemleri dönüştürmelidir ya da zihin durumlarını ve bağlantılarını geliştirmelidir (Wagan, 2019, s.20). Gülnaroğlu'na (2019) göre öğretim yönteminin tanımı değişik öğretim tekniklerinin bir arada alınmasıdır. Öğrencilere kazandırılması istenilen davranışların nasıl gerçekleştirileceğidir (Has, 2019). Antoy'n (1963), öğretim yöntemini; hiçbir bölümü seçilen yaklaşımla çelişmeyen ve tamamı seçilen yaklaşıma dayanan, dil materyalinin düzenli sunumu için genel bir plan olarak tanımlamıştır (akt. Kumaravadivelu, 2006, s.85). Öğretim yöntemleri, yaklaşımlar ve öğretim teknikleri arasındadır ve yalnızca yaklaşım ve sınıf uygulamaları arasındaki aracıdır (Cerezal Sierra, 1995). Atak'a (2019) göre öğretim yöntemleriyle ilgili yapılan tanımlamaların ortak noktası, öğretim yöntemlerinin bir amaç için seçilen yol olmasıdır ve öğretim yöntemi içerisinde ilke, öğretim tekniği, araç-gereç gibi aşamalar bulundurmaktadır. Bu tanımlar ele alındığında öğretim yöntemi, hiyerarşide bir üst sıralamada olan stratejiyle uyumlu ve bu hiyerarşide altında bulunan tekniği kapsayan bir yol olarak tanımlanabilir. Amaca ulaşmak için, sınıf içerisinde yapılan etkinlikleri kapsayan bir plandır.

2.1.2. Öğretim tekniği

Öğretim tekniği farklı şekillerde tanımlanabilir. Yeşilyurt (2019) öğretim tekniğini, öğretim yöntemlerinin uygulamaya konma biçimi ve sınıfta yapılan işlemlerin bütünü olarak tanımlamaktadır. Bir başka tanımda öğretim tekniği, öğretim sürecinde kısa süreli uygulanan,

bir işin yapılma biçimini içeren beceri ve işlemler olarak da tanımlanmaktadır (Güneş, 2014). Okur Akçay vd. (2016) öğretim tekniğini, öğretim yönteminin uygulamaya koyma biçimi ya da sınıf içinde yapılan işlemlerin bütünü olarak tanımlamaktadır. Antony (1963), öğretim tekniğiyle ilgili olarak, bir hedefe en hızlı şekilde ulaşmak için kullanılan özel bir numara veya düzenek tanımını yapmıştır (akt. Kumaravadivelu, 2006, s.85). Dhand'a (1990) göre öğretim tekniği, öğrencinin kodlama sürecinin, yani öğrencinin istenilen bilgiyi, kavramı, genellemeyi veya becerileri nasıl öğreneceğini etkileyen bir etkinliktir (s.xiii). Öğretim tekniği, öğretim yöntemi ve stratejisi arasında en dar olanıdır ve sınıfta kullanılacak tek bir prosedürdür (Cerezal Sierra, 1995). Öğretim tekniği çeşitli işlem, yol, beceri ve etkinliklerden oluşmaktadır (Atak, 2019). Yapılan tanımlar incelendiğinde öğretim tekniği, amaca ulaşmak için, öğretim yöntemine uygun olarak seçilmelidir. Sınıf içerisinde uygulanan birtakım işlemler olarak tanımlanabilir.

2.1.3. Öğretim yöntemi ve öğretim tekniği farkı

Antony'nin (1963) modern zamanda yaklaşım, öğretim yöntemi ve öğretim tekniği üçlü sınıflama çerçevesini hazırlayan ilk kişi olabileceği düşünülmektedir (akt. Kumaravadivelu, 2006, s.85). Fakat daha sonra Clark (1983) bu sınıflama tanımlarıyla ilgili olarak, öğretim yönteminin tanımının çok belirsiz olduğunu ve öğretim tekniği ile ilgili sınıf uygulamalarının farklı sistemlerin dinamik bir etkileşimi olduğu gerçeğini gizlediğini belirtmiş ve çerçevedeki eksiklerden bahsetmiştir (akt. Kumaravadivelu, 2006, s.85). Eğitim literatüründe birbirinin yerine kullanıldığı için öğretim yöntemi, strateji ve öğretim tekniği gibi kelimelerin kullanımında büyük bir anlam karışıklığı vardır (Dhandi, 1990, s.xiii). Fırat Durdukoca (2018) bu kavramlara yönelik literatürde farklı tanımlar yapıldığını ve bu kavramların birbirine karıştığını belirtmiştir. Öğretim tekniği, öğretim yöntemiyle birlikte kullanılmaktadır ve karıştırılmaktadır fakat öğretim yönteminin bir alt bileşenidir (Bulut Atak, 2019). Öğretim yöntemi ve öğretim tekniği tanımları dikkate alındığında öğretim yöntemi bir tasarım olarak, öğretim tekniği ise bir uygulama olarak kabul edilebilir (Güneş, 2014). Bir öğretim yönteminin kullanımında ona fayda sağlayacak farklı öğretim teknikleri kullanılabilir örneğin tartışma öğretim yöntemini dersinde kullanmak isteyen bir öğretmen bu öğretim yöntemine uygun olarak sınıfında tartışma, münazara, zıt panel gibi öğretim teknikleri tercih edebilmektedir (Koç ve Erdem, 2020). Panel, forum, münazara birer öğretim tekniğiyken, bu öğretim tekniklerinin içerik ve teknolojiyle kullanılması tartışma yöntemidir (Yeşilyurt, 2019). Güneş (2014) çalışmasında, öğretim yöntemlerinin öğretim tekniklerini kapsadığı; öğretim tekniğinin, öğretim yönteminin alt amacını gerçekleştirdiği; öğretim yöntemi amaca ulaşmak için izlenen

bir yol iken, öğretim tekniği bir iş ya da işlemi yapma biçimi olduğu gibi farklılardan bahsetmiştir. Sonuç olarak öğretim yöntemi, öğretim tekniğini kapsamaktadır. Bir öğretim yöntemi, birçok öğretim tekniğiyle kullanılabilir.

2.2. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde ilgili araştırmalar özetlenmiştir.

Akhan (2022) yapmış olduğu çalışmada Tarih öğretmenlerinin derslerinde aktif öğrenme yöntem ve teknikleri kullanmalarına yönelik deneyimlerini araştırmıştır. Çalışmaya MEB'e bağlı lise kademesinde görev yapan 30 tarih öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlere 7 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Öğretmenler sınıf içinde anlatım, soru-cevap, drama, tartışma, örnek olay gibi öğretim yöntemleriyle, ben kimim, rol yapma, hikâye tamamlama, sandviç, eğitici oyunlar, köşeleme, akvaryum, panel, tereyağı-ekmek, sözlü tarih çalışması, altı şapkalı düşünme, kart gösterme, burada herkes öğretmen, bulmaca hazırlama, problem çözme gibi öğretim tekniklerini kullandıklarını belirtmişlerdir. En sık kullandıkları ise anlatım, soru-cevap, drama, gezi-gözlem, örnek olay öğretim yöntemleri ile akvaryum, köşeleme, kart gösterme ve problem çözme öğretim teknikleridir. Araştırma sonucunda bazı öğretmenlerin bildikleri ve kullandıkları öğretim yöntemlerinin ve öğretim tekniklerinin sınırlı olduğu ve bu öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini ifade ederken birbirleriyle karıştırdıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

Okul öncesi öğretmenleriyle yapılan bir çalışmada Okur ve Okur Akçay (2021) öğretmenlerin fen eğitiminde kullandıkları öğretim yöntemleri ve öğretim tekniklerine yönelik görüş ve yeterliklerini araştırmıştır. Araştırmaya Türkiye'nin farklı yerlerinde görev yapmakta olan 160 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlere çevrimiçi ortam kullanılarak anket uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre kendini alanda yetersiz hisseden öğretmenlerin, uygulamada yetersizlik yaşadığı ortaya çıkmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin kendilerini yetersiz hissettikleri öğretim yöntemlerinin ve öğretim tekniklerinin proje çalışmaları, inceleme gezisi ve analogi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu bu yetersizliğin sebebini olarak üniversitede öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleriyle ilgili derslerde uygulama yerine teoriye daha çok yer verilmesi olarak düşünmektedir.

Öğretmenlerin öğretim yöntemi ve öğretim tekniği kullanımlarında, öğretmenlerin niteliklerinin ve değişen öğretim programlarının etkili olduğunu belirten Karal Eyüboğlu

(2021) çalışmasında dersi gözlemlenen öğretmenlerinin kullandıkları öğretim stratejisi, öğretim yöntemlerinin ve öğretim tekniklerinin, öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine yapacağı katkıyı incelemiştir. Çalışma Milli Eğitim Bakanlığı'nda çalışan iki Fen bilgisi öğretmeni ve lisans eğitimi süren altı öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adayları, MEB'de çalışan öğretmenlerin derslerine katılarak gözlem formu doldurmuşlardır. Gözlem formunda yer alan sorulara verilebilecek cevapların sınırlı olabileceği düşünülerek aday öğretmenlerden derse ilişkin betimlemelerle bir günlük tutmaları da istenmiştir. Veri analizinde, MEB'de çalışan her iki öğretmenin de ağırlıklı olarak anlatım, soru-cevap, alıştırma-uygulama ve gösteri öğretim yöntemlerini kullandıkları gözlemlenmiştir. Gözlem yapan öğretmen adaylarının günlük hayattan örnek vermeyi, örnek olay yöntemi olarak tanımlamaları, kullanılan öğretim stratejilerinin, öğretim yöntemlerinin ve öğretim tekniklerinin bazılarını belirleyememeleri teorik bilgilerinde eksiklikler olduğunu göstermiştir.

Okumuşoğlu ve Geçikli (2021) fen bilimleri öğretmenlerinin yeni yaklaşımları, öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini bilme ve kullanma düzeyleriyle, mesleki tükenmişlikleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırma yapmıştır. Araştırma 200 fen bilimleri öğretmeni ile yürütülmüştür. Araştırma sonucunda öğretmenlerin genel olarak yeni yaklaşımları, öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini orta düzeyde bildikleri ve orta sıklıkta kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini bilme ve kullanma düzeyleri arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca tükenmişlik yaşayan öğretmenlerin yeniliklere daha kapalı olması beklenirken araştırma sonucu öğretmenlerin mesleki tükenmişlikleri ile yeni öğretim yaklaşımları, öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri kullanımları arasında ilişki olmadığını göstermiştir.

Öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleriyle ilgili yürüttükleri araştırmada benzer sonuçlar bulan Deringöl (2020) ve Okur Akçay vd. (2016) öğretmenlerin en çok tercih ettikleri öğretim yöntemlerinin ve öğretim tekniklerinin anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası olduğunu belirtmişlerdir. Deringöl (2020), MEB'de görev yapmakta olan 49 sınıf öğretmeni ile onların uygulamalarıyla ilgili gözlemler yapan 46 öğretmen adayı olan sınıf öğretmeniyle araştırmasını gerçekleştirmiştir. Araştırmasında likert tipi bir form kullanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin sıklıkla kullandığı öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri belirlenmiştir ayrıca görev yaptıkları okulda deney vb gibi öğretim teknikleri için materyal eksikliği olan öğretmenlerin derslerinde daha çok, materyale ihtiyaç duymadan kullanabilecekleri anlatım yöntemini tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Ortaokul öğretmenlerinin öğretim yöntemlerine ve

öğretim tekniklerine yönelik görüşleriyle ilgili araştırma yapan Okur Akçay vd. (2016) ise öğretmenlerin en fazla kullandıkları öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini anlatım, soru-cevap olarak belirlemiştir. Ayrıca öğretmenlerin kıdem yılı arttıkça, düz anlatım yöntemi seçimlerinde de bir artış gözlemlemiştir.

Öğretmenlerin bireysel yenilikçilikleriyle öğrenci merkezli öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini kullanmaya yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen Çetin (2020) yapmış olduğu araştırmada uyguladığı tutum ölçeği sonuçlarına göre öğretmenlerin yeniliklere karşı temkinli davrandıkları ve alışkanlıklarından vazgeçmede güçlük yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca araştırmada öğretmenlerin öğrenci merkezli öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini kullanmaya çok da istekli olmadıkları sonucu çıkarılmıştır.

Öğretmen adaylarının aldıkları eğitimler sonrasında, öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini hangi sıklıkla, eğitimin hangi aşamasında tercih ettiklerinin, eğitim fakültelerindeki öğretim üyelerinin yapmayı planladıkları ders yürütme planlarına fikir verebileceğini düşünen Kınık Topalsan (2019), öğretmen adaylarının yenilikçi öğretim uygulamaları sonrası Fen Bilimleri dersi öğretimi sırasında tercih ettikleri öğretim yöntemleri, öğretim teknikleri ve taktiklerin değerlendirilmesine yönelik bir araştırma yapmıştır. Araştırmasında öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini ayrıntılı olarak inceleyen Kınık Topalsan, araştırma sonucu olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim fakültelerinde uygulamaya daha ağırlık verilmesini istedikleri bulgularına ulaşmıştır. Ayrıca öğretmenlerin içeriğe tam hâkim olmadıkları ve uygularken kendilerini rahat hissetmedikleri öğretim yöntemlerinden ve öğretim tekniklerinden uzak durdukları sonucuna ulaşılmıştır.

Karasu Avcı ve Ketenoğlu Kayabaşı (2019) sınıf öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları öğretim yöntemlerine ve öğretim tekniklerine ilişkin görüşleri ile ilgili bir araştırma yapmıştır. Araştırma farklı illerde görev alan, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 30 sınıf öğretmeniyle yapılmıştır. Öğretmenlerin dersinde en fazla anlatım, soru-cevap, drama, problem çözme, örnek olay, beyin fırtınası, gösteri, tartışma ve rol oynama öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini kullandıkları bulgularına ulaşmıştır. Öğretmenlerinin öğretim yöntemi ve öğretim tekniği seçimleri derslere göre değişmektedir. Örneğin Türkçe dersinde sıklıkla anlatım, soru-cevap, drama ve tartışmayı kullanırken; Sosyal Bilgiler dersinde anlatım, soru-cevap ve dramayı; Fen ve Teknoloji dersinde ise deney öğretim tekniğini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri derslere göre kısmen farklılaşsa da genel olarak aynı olması, öğretmenlerin

öğretim yöntemlerin ve öğretim tekniklerini tanımlarına rağmen aynı oranda yararlanamadıklarını ortaya koymaktadır. Öğretim yöntemi ve öğretim tekniği seçiminde, öğrencinin derse ilgisine, ihtiyacına ve seviyesine dikkat ettikleri belirtmişlerdir.

Tarih öğretmenlerinin derslerde kullandıkları öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri hakkında görüşleri ile ilgili araştırma yapan Nalbantoğlu (2019), evrenini Erzurum il merkezinde görev yapan lise öğretmenlerinden oluşturmuştur. Örneklemini ise seçkisiz olarak seçilmiş 20 tarih öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda tarih öğretmenleri lisans eğitiminde aldıkları öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri ile ilgili dersleri yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir. Tarih öğretmenleri bu derslerde özellikle uygulama kısmının eksik kaldığı teorik kısmın tek başına anlam ifade etmediğini belirtmişlerdir. Katılımcıların derslerinde en çok anlatım ve soru-cevap gibi geleneksel öğretim yöntemlerini kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini uygularken müfredatın yoğunluğundan ve zaman sıkıntısından dolayı problem yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin güncel öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri ile ilgili çalışmaları yeterince takip edemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Özyurt ve Bezirgan (2019), sınıf öğretmenlerinin eleştirel düşünme becerisini geliştirmeye yönelik öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini kullanım sıklıklarını araştırmıştır. Araştırmaya 19 ilkokuldan 618 sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların en sık soru-cevap tekniğini kullandıkları belirlenmiştir. Altı şapka düşünme tekniği en yüksek yüzde ile hiçbir zaman aralığında yer almıştır ve öğretmenlerin yarısı tarafından kullanılmadığı belirlenmiştir. Öğretmenler bunun sebebi olarak kılavuz kitaplarda bu tekniğin kullanılması önerilmesine rağmen, öğretiminin uygulanma aşamalarıyla ilgili yeterli açıklama yapılmamasını ve kitaplarda yanlış uygulanmış olmasını göstermektedir. Az sayıda öğretim yöntemi ve öğretim tekniği kullanıma sebepleri olarak en sık yaşadıkları sorunun veli ilgisizliği olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca teknolojik donanımın yetersiz olması ve programdaki kazanımların fazlalığı takip eden diğer sorunlardır. Öğretmen görüşlerine göre, öğretmen yeterliklerinin düşük olması en düşük yüzdeli sorun olarak tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının ders planlarının ve öğretim uygulamalarının incelemesini yapan Aşıroğlu ve Koç Akran (2018) araştırmalarında karma yöntem kullanmışlardır. Araştırmanın nicel boyutu bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören ve öğretim ilke ve yöntemleri dersi alan 224 öğrenciyle yürütülmüştür. Nitel çalışmalara ise ders planı hazırlama performans puanı ortalamalarında düşük, orta ve yüksek performans gösteren toplamda 12 öğrenci katılmıştır.

Araştırma sonucunda düşük performans gösteren öğrencilerin öğretim stratejisi ve öğretim yöntemi kavramları birbirlerinin yerine kullandıkları bulgusuna ulaşmışlardır. Ayrıca öğretim ilke ve yöntemleri dersinde öğrendikleri kavramların uygulamasında zorlandıkları bulgularına ulaşılmıştır. Anlatım yöntemini kullanmanın dışına çıkamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Orta düzeyde performans gösteren öğrencilerin çeşitli öğretim yöntemlerine ve öğretim tekniklerine yer verdikleri fakat bu etkinliklerin nitelik ve çeşitlik yönünden yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yüksek performans gösteren öğrencilerin farklı stratejileri, öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini bir arada kullanabildikleri gözlenmiştir.

Apaydın ve Kandemir (2018), sınıf öğretmenlerinin Fen Bilimleri dersinde kullandıkları öğretim yöntemlerine ve öğretim tekniklerine yönelik bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Yaptıkları araştırmada öğretmenler en çok tercih ettikleri öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini düz anlatım, gösterip yaptırma, örnek olay, problem çözme olarak sıralarken, en az tercih ettiklerini zıt panel, jigsaw 1, jigsaw 2, sandviç, v diyagramı olarak sıralamışlardır. Öğretmenler bu öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini seçerken konu ve kazanıma uygunluğu, kalıcılığı, uzatması, öğrenci merkezli olması gibi bazı kriterlere dikkat ettiklerini belirtmiştir.

Polat (2018), Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin öğrenci merkezli öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini kullanmaya yönelik tutumlarını inceleyen bir çalışma yapmıştır. Araştırmaya farklı okullarda görev yapan 107 Sosyal Bilgiler öğretmeni katılmıştır. Veri toplama aracı olarak ‘Öğrenci Merkezli Öğretim Yöntemlerini ve Öğretim Tekniklerini Kullanmaya Yönelik Tutum Ölçeği’ kullanılmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyet, eğitim durumu değişkenlerinin, öğrenci merkezli öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini kullanmaya yönelik tutumlarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Kıdem değişkeninin direnç gösterme ve maliyet inancı alt boyutlarında, yaş değişkeninin ise maliyet inancı alt boyutunda anlamlı farklılık meydana getirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Fırat Durdukoca (2018) sınıf öğretmenlerinin Sosyal bilgiler dersinde öğretim tekniklerinin seçimine yönelik yeterlik algıları ve görüşleriyle ilgili karma yöntem kullanarak bir çalışma gerçekleştirmiştir. Yapmış olduğu araştırmaya 10 farklı ilde görev yapmakta olan gönüllü 44 sınıf öğretmeni katılmıştır. Nicel veriler ‘Öğretmen Adaylarının Öğretim Tekniklerini Seçme Yeterliklerine İlişkin Algı Ölçeği’ kullanarak elde edilirken, nitel veriler ise yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların ders sürecinde sıklıkla soru-cevap tekniği, anlatım yöntemi ve sunuş stratejisini kullanmayı tercih ettikleri bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin

öğretim strateji, öğretim yöntemi ve öğretim tekniği kavramlarını birbirinin yerine kullandıkları ve bu kavramlara yönelik bir kavram kargaşası içinde oldukları da tespit edilmiştir. Öğretmenler 2005 öğretim programı hakkında herhangi bir hizmet içi eğitim almamışlardır buna rağmen öğretim teknikleri konusunda yeterli bilgiye sahip olduklarını düşünmektedirler ve mesleki gelişim ihtiyacı duymadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretim yöntemi ve öğretim tekniğiyle ilgili yapılan bir başka çalışma da Yılmaz'ın (2017) yapmış olduğu fen öğretmenlerinin tercih ettikleri öğretim stratejileri, öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri hakkında Fen bilgisi öğretmen adaylarının düşünceleridir. Eğitim fakültesinde öğrenimleri devam eden 32 son sınıf öğrenciyle gerçekleştirilen araştırmada yarı yapılandırılmış form kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre öğretmen adaylarının kullandıkları iki temel strateji ve dokuz farklı öğretim yöntemi ve öğretim tekniği olduğu bulguları elde edilmiştir. Katılımcıların farklı öğretim stratejileri, öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri kullandıkları görülse de ağırlıklı olarak sadece iki öğretim yöntemini kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun diğer öğretim yöntemlerinin kullanımı konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarından ya da okul şartlarının uygun olmamasından kaynaklanabileceği belirtilmiştir.

Öğretmenlerin çeşitli öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini kullanmamasının bilgi ve uygulama eksikliğinden kaynaklandığı sonucuna ulaşılan bir başka çalışma da Bardak ve Karamustafaoğlu'nun (2016) tarafından yürütülmüş olan Fen bilimleri öğretmenlerinin kullandıkları öğretim stratejilerinin, öğretim yöntemlerinin ve öğretim tekniklerinin pedagojik alan bilgisi bağlamında incelenmesidir. Araştırma, amaçlı örnekleme yoluyla seçilen biri 13, diğeri 22 yıldır öğretmenlik mesleği icra eden iki Fen bilimleri öğretmeni ile yürütülmüştür. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla ve video kayıt ile gözlem yapılarak toplanmıştır. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin derslerinde geleneksel öğretim yöntemleri kullandıkları gözlemlenmiştir. Bu durumun sebebi olarak deneyimli öğretmenlerin kalıplaşmış olan öğretim stillerini değiştirmemesi belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenler eğitsel oyun, yaratıcı drama gibi yöntemlerin sınıf yönetiminde probleme yol açtığını ve ders süresi içinde vakit kaybına sebep olduğunu belirtmişlerdir.

Fen öğretim programında belirtilen hedeflere ulaşmanın en kolay yollarından birinin doğru öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri kullanmaktan geçtiğini savunan Güven Yıldırım vd. (2016) yapmış olduğu araştırmada Fen Bilgisi öğretmen adaylarının öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri tercihlerini ve bu tercihlerinin nedenlerini incelemiştir.

Araştırmaya Öğretim İlke ve Yöntemleri ve Fen-Teknoloji Programı ve Planlama derslerini almış 183 öğretmen adayı katılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırma bulguları olarak öğretmen adaylarının en çok düz anlatım ve soru-cevap gibi geleneksel öğretim yöntemlerini tercih ettikleri bulunmuştur. Ayrıca öğretmen adaylarının öğretim yöntemi ve öğretim tekniği seçimlerini, kendilerinden kaynaklı, konudan kaynaklı, öğrencilerin özelliklerinden kaynaklı ve öğretim yönteminin özelliklerinden kaynaklı faktörlerin etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin matematik dersi öğretim yöntemlerine ilişkin görüşleri hakkında araştırma yapan Kösece ve Taşkaya (2015), araştırmaya katılan 22 sınıf öğretmenin matematik öğretiminde kullandıkları öğretim yöntem sayısı olarak ortalama 3,3 yöntem adı bildikleri sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin derste en sık soru-cevap, anlatım ve problem çözme yöntemlerini tercih ettikleri bulgularına ulaşılmıştır. Öğretmenler, öğrenci düzeyi, okulun maddi imkansızlıkları gibi faktörlerden dolayı bazı öğretim yöntemlerini kullanamadıklarını belirtmişlerdir. Araştırma sonuçlarında dikkat çeken bir başka nokta da öğretmenlerin teori, kuram, öğretim yöntemi ve öğretim tekniği gibi kavramları karıştırmaları olmuştur.

Özer (2013) eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin öğretim kuram, strateji, yöntem ve tekniklerini farkında olma ve kullanma düzeylerini ölçmek için bir araştırma yapmıştır. Araştırmaya Mustafa Kemal ve Cumhuriyet Üniversitelerinin eğitim fakültelerinde okumakta olan 381 öğrenci katılmıştır. Anketten elde edilen veriler sonucunda öğretmen adaylarının en çok anlatım, beyin fırtınası ve gösterip yaptırma yöntemlerini kullandıkları belirtilmiştir. Öğretmen adayları en az modüler öğretim, akvaryum ve zıt panel öğretim tekniklerini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu durumun sebebi olarak öğretmen adaylarının bazı öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini isim olarak bilmemeleri gösterilmektedir. Araştırmada öğretmenlerin yapılandırmacı öğrenmeye dayalı öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini orta düzeyde bildikleri ve kullanmayı çok da fazla düşünmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun Türkçe kaynak eksikliğinden kaynaklanabiliyor olacağı çıkarımında bulunulmuştur.

Yurt içi alan yazın incelendiğinde öğretim yöntemi ve öğretim tekniği ile ilgili araştırma temelli çalışmaların, kuramsal temelli çalışmalardan çok daha fazla olduğu görülmektedir. Uygulama yapılan çalışmalar incelendiğinde genellikle öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının derslerinde tercih ettikleri öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri ile bunları tercih etme sebepleri araştırılmıştır. Alan yazın incelemesi sonucunda bazı çıkarımlara

ulaşılmıştır. Öğretmenlerin çoğu derslerinde çeşitli öğretim yöntemlerine ve öğretim tekniklerine yer vermemektedir. Bunun sebebi olarak kalabalık sınıf mevcudu, okulun fiziki ortam yetersizliği, öğretim yöntemi ve öğretim tekniği kavramlarının birbiriyle karışması, uygulama adımlarının bilinmemesi, çok sayıda öğretim yöntemi ve öğretim tekniği olması gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Türkiye’de çok fazla tekrarlanan bir bulgu olmasına rağmen, öğretim yöntemi ve öğretim tekniği karmaşasını çözmeye yönelik bir içerik analizi çalışmasına rastlanılmamıştır. Bu konuda yapılan çalışmalar sınırlı kalmıştır.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın evreni, veri toplama aracı ve verilerin analizine ilişkin bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma bir doküman analizi araştırmasıdır. Doküman analizi, alan yazında çoğunlukla diğer araştırma yöntemlerinin tamamlayıcısı olarak hizmet ederken, tek başına bir yöntem olarak da kullanılmaktadır. Doküman analizinin “Bir araştırma yöntemi mi, bir nitel veri toplama tekniği mi yoksa bir nitel veri analiz yöntemi mi?” olduğu sorularına ilişkin farklı bakış açıları olmakla birlikte bağımsız bir araştırma yöntemi olarak niteleyen araştırmacılar ve bağımsız bir araştırma yöntemi olarak kullanıldığı araştırmalar vardır (Sak vd., 2021).

Doküman analizi reklamlar, toplantı tutanakları, günlükler, dergiler, mektuplar, gazeteler, kitaplar vb. materyallerin incelenmesi veya değerlendirilmesi için sistematik bir yoldur (Bowen, 2009). Bu araştırmanın temel amacı öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini analiz etmektir. Bu temel amacı gerçekleştirmek için içeriği öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri olan Türkçe literatürdeki akademik/ders kitapları doküman analiziyle incelenmiştir.

3.2. Doküman Analizi Süreci

Doküman analizi sürecinde farklı aşamalar izlenebilmektedir (Kıral, 2020; Sak vd., 2021). Bu aşamalar daha çok genel bir yönerge sunmaktadır ve araştırma probleminin niteliğine, araştırma amacına, araştırma sürecinde elde edilmek istenilen veriye ya da dokümanların ne kadar kapsamlı ve derinlemesine incelemek istendiğine bağlı olarak yeniden yorumlanabilmektedir (Yıldırım ve Şimsek, 2016, s. 194). Bu araştırmada (1) dokümanlara ulaşma, (2) kodlama ve kategorilendirme için bir sistem benimseme, (3) veriyi analiz etme aşamaları takip edilmiştir.

İçeriği öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri olan Türkçe literatürdeki akademik/ders kitaplarına ulaşmak için öncelikle kitap tarama sürecinde kullanılacak Türkçe anahtar kelimeler (Öğrenme ve Öğretme, Öğrenme Öğretme Yaklaşımları, Öğrenme ve Öğretme, Öğretim Teknikleri, Program Geliştirme ve Öğretim, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Öğrenme ve Öğretme Modelleri, Program Geliştirme, Eğitim Programları ve Öğretim, Genel

Öğretim Yöntemleri, Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme, Program Değerlendirme, Eğitim Programı, Eğitimde Program Geliştirme, Öğrenme Öğretme Süreci, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme) belirlenmiştir. Belirlenen anahtar kelimelerle ilk olarak Necmettin Erbakan Üniversitesi e-Kütüphane (<https://elibrary.erbakan.edu.tr/vetisbt/>) veri tabanında taramalar yapılmıştır. Daha sonra Google (<https://www.google.com/>), Google Akademik (<https://scholar.google.com/>) arama motorlarında tarama yapılmıştır. Bunlara ek olarak anahtar kelimelerle Millet Kütüphanesi'nin çevrimiçi platformunda da (<https://mk.gov.tr/>) tarama yapılmıştır. Son olarak anahtar kelimelerle Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi kütüphanesinde tarama yapılmıştır. Yapılan taramalar sonucunda, 20 Kasım 2023 tarihi itibarıyla 230 kitaba ulaşılmıştır. Bu kitaplardan içeriği doğrudan öğretim yöntemlerine ve öğretim tekniklerine odaklanan 96 kitap analize dâhil edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda çok bilinmeyen öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri olarak nitelendirilen yöntem ve tekniklerle ilgili olarak “Akademik çalışmalar var mı?” ve “Nasıl uygulanacağı konusunda öğretmene yol gösterici nitelikte açık ve net bilgiler var mı?” sorularına cevap verebilmek için yeniden tarama yapılmıştır. Bu ikinci taramada anahtar kelime olarak ilgili yöntem veya tekniğin adıyla ULAKBİM (<https://www.ulakbim.gov.tr/yeniweb/ulakkesif/>), Google Akademik (<https://scholar.google.com/>), EBSCO (<https://www.ebsco.com/>), Web of Science (<https://mjl.clarivate.com/>), YÖK Tez (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>) veri tabanlarında aramalar yapılmıştır. Uygulama adımları kitaplarda geçen tanımlar dikkate alınarak yorumlanmıştır.

Kodlama ve kategorilendirme için bir sistem oluşturmak amacıyla “Öğretim Yöntemleri ve Öğretim Teknikleri Analizi Formu” (Ek-1) geliştirilmiştir. Bu formu oluşturmak için örnek çalışmalar (Kocak Usluel vd., 2013; Dikmen ve Bahçeci, 2020; Metin vd., 2021; Güneş, 2018; Birgin ve Gürbüz, 2008; Yalman ve Kutluca, 2013) incelenmiştir. Hazırlanan taslak form uzman görüşü almak amacıyla bir öğretim üyesine gönderilmiştir. Gerekli düzenlemeler yapılarak forma son hali verilmiştir. Böylelikle erişilen kitaplardaki ihtiyaç olan bilgileri not etmede kullanılabilecek bir sistem oluşturulmuştur.

Öğretim Yöntemleri ve Öğretim Teknikleri Analizi Formuyla elde edilen veriler içerik analiziyle analiz edilmiştir. İçerik analizi için kategoriler araştırmanın sorularına göre araştırmanın başında oluşturulmuştur. Analiz birimleri ilgili kategorinin altına yerleştirilmiş ve frekansları verilmiştir.

3.3. Geçerlik ve Güvenirlik

Verilerin kodlanmasında doğruluğu ve tutarlığı sağlamak amacıyla rastgele seçilen on kitapta pilot uygulama yapılmıştır. Seçilen alışmaları tez yazarı ve danışman birbirlerinden bağımsız olarak kodlamışlardır. Yapılan kodlamalar karşılaştırılmış, fikir birliği sağlanmaya çalışılmıştır. Böylelikle kodlamada yapılabilecek muhtemel hatalar nlenmeye çalışılmıştır. Kodlama sürecinde tez yazarının yapmış olduğu kodlamalar tez danışmanı tarafından belirli aralıklarla kontrol edilmiş, eksiklikler ve yapılması gereken değişiklikler tespit edilmiştir. Bu süreç kodlamalarda nihai karara varılincaya kadar devam etmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırma soruları doğrultusunda elde edilen bulgular sunulmuştur.

4.1. Öğretim Yöntemleri

Türkçe literatürde adı geçen öğretim yöntemleri Tablo 4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.1. Türkçe literatürde adı geçen öğretim yöntemlerinin dağılımı

Öğretim Yöntemi	<i>f</i>	Öğretim Yöntemi	<i>f</i>	Öğretim Yöntemi	<i>f</i>
1.Anlatım	85	22.Atölye	2	43.Küçük Oyunlar	1
2.Soru-Cevap	75	23.Web Macerası	2	44.Filmler	1
3.Tartışma	74	24.Öğrenci Sunumları	2	45.Karma	1
4.Örnek Olay	73	25.Küme Çalışması	2	46.Araştırma Yapma	1
5.Problem Çözme	68	26.Yaşama	1	47.İnceleme	1
6.Gösterip Yaptırma	44	27.Toplumsal Yaşantı	1	48.Komut	1
7.Yaratıcı Drama	20	28.Tümce	1	49.Eğitsel Bulmaca	1
8.Tümevarım	11	29.Modüler Çalışma	1	50.Eğitsel Yarışma	1
9.Tümdengelim	9	30.Okuma Çemberi	1	51.Müzikle Öğretim	1
10.Grupla Çalışma	8	31.Alan Gezisi	1	52.Kopya Ettirme	1
11.Bireysel Çalışma	7	32.Değerleri Açıklama	1	53.Günlük	1
12.Ezberleme	3	33.Tarihsel	1	54.Dijital Öykü	1
13.Sokrat (Doğruyu Bulma)	3	34.Keşfetme	1	55.Yazdırma	1
14.Sentez	3	35.Deneyerek Öğrenme	1	56.Kısıtlı Yazma	1
15.Yaparak Yaşayarak Öğrenme	3	36.Staj	1	57.Eksik Bırakma	1
16.Çözümleme	3	37.Bağlaık Öğrenme	1	58.Özetleme	1
17.Oyunla Öğretim	3	38.Müze Eğitimi	1	59.Hikâyeleştirme	1
18.Aristo	2	39.Dramatik Oyun	1	60.Resim Çizdirme	1
19.Analiz	2	40.Gözden Geçirme	1	61.Görselleştirme	1
20.Bireşim	2	41.Pratik Çalışma	1	62.Tahmin	1
21.Sezdirme	2	42.Egzersizler	1		

Tablo 4.1 kitaplarda adı geçen öğretim yöntemlerini ve bu öğretim yöntemlerinin kaç kitapta adının geçtiğini göstermektedir. Buna göre Türkçe literatürde öğretim yöntemi olarak sınıflandırılan / kabul edilen 62 öğretim yöntemi vardır. Anlatım, soru-cevap, tartışma, örnek olay, problem çözme ve gösterip yaptırma en çok adı geçen öğretim yöntemleridir. Bunu yaratıcı drama, tümevarım, tümdengelim, grupla çalışma ve bireysel çalışma izlemektedir. Sadece üç, sadece iki özellikle de sadece bir kitapta adı geçen öğretim yöntemlerinin olması

dikkat çekmektedir. Öğretim yöntemi olarak sınıflandırılan / kabul edilen 37 öğretim yönteminin farklı kitaplarda olmak üzere sadece bir kitapta adı geçmektedir.

4.2. Öğretim Teknikleri

Türkçe literatürde adı geçen öğretim teknikleri Tablo 4.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.2. Türkçe literatürde adı geçen öğretim tekniklerinin dağılımı

Öğretim Tekniği	f	Öğretim Tekniği	f	Öğretim Tekniği	f
1.Gözlem	70	125.Kavram Kartları	2	249.Ters Beyin Fırtınası	1
2.Gösteri (Demonstrasyon)	67	126.Birleştirme	2	250.Elektronik Beyin Fırtınası	1
3.Rol Oynama	62	127.Karakteristik Özelliklerin Sıralanması	2	251.SCAMPER(Yönlendirilmiş Beyin Fırtınası)	1
4.Beyin Fırtınası	61	128.Yaratıcı Düşünme	2	252.Zihin Haritalı Beyin Fırtınası	1
5.Gezi	58	129.Yaptırma	2	253.Gordon	1
6.Benzetim (Analoji/Metafor)	58	130.Tanımlayıcı Dallanmış Ağaç	2	254.Kümeleme	1
7.Panel	53	131.Kim Olduğunu Bul	2	255.Bireysel Beyin Fırtınası	1
8.Münazara	48	132.Gösterme	2	256.Tren Tartışma	1
9.Drama	47	133.Flaş	2	257.Merdiven Tartışma	1
10.Altı Şapkalı Düşünme	46	134.Düşün-Taşın (Tartış)-Paylaş	2	258.Komisyon Görüşmesi	1
11.Forum	44	135.Akran Öğretimi	2	259.Şura	1
12.Eğitsel Oyun	41	136.Akademik Çelişki	2	260.Açık Alana Teknolojisi	1
13.Mikro Öğretim	41	137.Ekiple Öğretim	1	261.Konklav Tartışması	1
14.Deney	38	138.Kelime İlişkilendirme Testleri	1	262.Tartışmalı Seminer	1
15.Proje	37	139.Konuşan Resimler	1	263.İkili Tartışma	1
16.Sempozyum	37	140.Morfoloji	1	264.Üçlü Değişim Grup Tartışması,	1
17.Seminer	34	141.Yatay Düşünme ve Po	1	265.Kakofoni,	1
18.Büyük Grup Tartışması	33	142.Kontrol Sistemleri	1	266.Deneme Yanılma	1
19.Açık Oturum	32	143.Simülasyon	1	267.BSSK(Belirti, Sebep, Sonuç, Kısıtlama)	1
20.İstasyon	29	144.Akıl Yürütme	1	268.Dokuz Odalı Sorun Çözme Evi	1
21.Zıt Panel	29	145.Bir Dakika Kâğıdı	1	269.Morfolojik Analiz	1
22.Buzz (Vızıltı/Fısıltı) Grupları	28	146.Birlikte Öğrenme	1	270.5 Neden	1
23.Sergi	26	147.Grup Araştırması	1	271.Bilgi Değişme	1
24.Çalıştay (Workshop)	25	148.Kavram Çatışması Yaratma	1	272.Tüm Grupla Doğaçlama	1
25.Kavram Haritası	25	149.Zincirleme Benzetim	1	273.Bilinç Koridoru	1
26.Balık Kılıçığı	24	150.Kavram Eşleştirme	1	274.Dans Draması	1
27.Konferans	24	151.Başka Ters Başka	1	275.Eş Zamanlı Doğaçlama	1

28.Ödev	23	152.Kalite Evi	1	276.Fotoğraf Karesi	1
29.Çember	23	153.S.O.N.Y.	1	277.İç Ses Tekniği	1
30.Görüşme	22	154.Soru Sorma	1	278.Bölünmüş Ekran Tekniği	1
31.Akvaryum	22	155.Öğrenci Takım Başarıları	1	279.Geriye Dönüş	1
32.Kartopu	21	156.Birlikte Soralım Birlikte Öğrenelim	1	280.Kukla Draması	1
33.Görüş Geliştirme	21	157.Artı Delta	1	281.Özel Mülkiyet	1
34.Küçük Grup Tartışması	20	158.At Nalı	1	282.Ana	1
35.Konuşma Halkası	20	159.Ayna Çalışmaları	1	283.Parmak Oyunu	1
36.Laboratuvar	19	160.Belenky Kuramı	1	284.Ritüel (Seromoni)	1
37.Kollegyum	17	161.Ben Neyim	1	285.Paralel Çalışma	1
38.Fikir Taraması	16	162.Bilinen Şarkıya Yeni Söz Yazma	1	286.Rol içinde Yazma	1
39.Altı Ayakkabılı Uygulama	16	163.Burada Herkes Öğretmen	1	287.Rol Değiştirme	1
40.Sokratik Tartışma	13	164.Buzzy	1	288.Rol Kartları,	1
41.Dedikodu	11	165.Çalışma Yaprağı	1	289.Sufle	1
42.Kart Gösterme	11	166.Diyalog Tamamlama	1	290.Telefon Görüşmesi	1
43.Söylev	10	167.Düşün-Taşın-Yaz	1	291.Öykü Canlandırma	1
44.Brifing (Sunu)	10	168.Düşün-Taşın-Yaz-Paylaş	1	292.Toplu Çizim	1
45.Arkası Yarın	9	169.Düşünce İlişkisi Kurma	1	293.Yarım Kalmış Materyal	1
46.Köşe(n)me	9	170.Düşünce Taraması	1	294.Eşleme	1
47.Zihin Haritaları	9	171.Gül Alanı Analizi	1	295.Dönme Dolap	1
48.Vee Diyagramı	8	172.Güdümlü Tartışma	1	296.Kartlarla Hikaye Oluşturma	1
49.Pazaryeri	8	173.Haber Toplama	1	297.Sohbet tarzı görüşme	1
50.Öykü Oluşturma	8	174.Hazineyi Bul	1	298.Görüşme form	1
51.Beyin Eseri/Ürünü	8	175.Karar Ağacı	1	299.Odak grup	1
52.Diyalog	7	176.Karşılaştırma Tablosu	1	300.Bireysel günlük	1
53.Kavram Karikatürü	7	177.Karşılıklı Öğretim	1	301.Blog yazma	1
54.Sokrat Semineri	7	178.Kavramsal Değişim Metinleri	1	302.Etkileşimli grup günlüğü	1

55.Siz Olsaydınız Ne Yapardınız?	6	179.Kavram Kargaşası Yaratma	1	303.Araştırmacı günlükleri	1
56.Nesi Var?	6	180.Kırmızı Koltuk	1	304.Video günlüğü	1
57.Mektup Oyunu	6	181.Merdiven Sıralama	1	305.Jurnal	1
58.Düşün-Eşleş-Paylaş	6	182.Otobüs	1	306.Örümcek ağı	1
59.Doğru mu Yanlış mı?	6	183.Öğrenme Yaprakları	1	307.Sınıflama kavram haritası	1
60.Demeç	6	184.Örgütleme Yaklaşımı	1	308.Olaylar zinciri kavram haritası	1
61.Bilişsel Çıraklık	6	185.Öykü Tamamlama	1	309.Akış şeması	1
62.Akrostiş	5	186.Pareto Diyagramı	1	310.Zaman haritası	1
63.Buzkıran	5	187.Poster Afiş Hazırlama	1	311.Soyağacı haritası	1
64.Günlük Konuşma	5	188.Rakam Oyunu	1	312.Yeterlik haritası	1
65.Kavram Ağı	5	189.Renk Kartları	1	313.Sosyal ağ haritası	1
66.Listeleme	5	190.Rüya	1	314.Arttırılmış gerçeklik	1
67.Mahkeme	5	191.Scamper	1	315.Sanal sergi	1
68.Şiir Yazma	5	192.Sendika	1	316.Sanal gezi	1
69.Argümantasyon	5	193.Sıcak Soğuk Oyunu	1	317.Hologram	1
70.Sinetik	5	194.Sınıflama	1	318.Haptik	1
71.Parlamentar Münazara	4	195.Slogan Oluşturma	1	319.Sanal dünya	1
72.Ayrılıp Birleşme	4	196.SWOT Analizi	1	320.Alegori	1
73.Sıcak Sandalye	4	197.Talih Çizgileri	1	321.Telmih	1
74.Pantomim	4	198.5E Modeli	1	322.Not alma	1
75.Anlam Çözümleme Tabloları	4	199.7E Modeli	1	323.Dikte	1
76.Takım-Oyun-Turnuva	4	200.Yaratıcı Yazma	1	324.Müzikal dikte	1
77.Top Taşıma	4	201.Zihinde Canlandırma	1	325.Lipogram	1
78.Tombala	4	202.Karikatürle Öğretim	1	326.Tek sesli	1
79.Tereyağı-Ekmek	4	203.Sunuş	1	327.Lebdeğmez	1
80.Sandviç	4	204.Flipped (Tersine Döndürülmüş) Sınıflar	1	328.Hikaye tamamlama	1
81.Hızlı Tur	4	205.Çalışma Grubu	1	329.Eksik metni tamamlama	1
82.Eylem Araştırmaları	4	206.Topluma Katılım	1	330.Yarım işi tamamlama	1

83.Bireyselleştirilmiş Öğretim	4	207.Başarı Grupları	1	331.Bulanık su	1
84.Bilgi Kesekağıdı	4	208.İkili Çalışma	1	332.Boşluk doldurma	1
85.Bunu Kim Yapar?	3	209.Yarışma	1	333.Öğrendim ki	1
86.Elma Dersem Git, Armut Dersem Kal.	3	210.Aşamalı Teknik	1	334.Anahtar kelime	1
87.Kolokyum	3	211.Sinama Yanılma	1	335.Başlık yazma	1
88.Öğrenme Halkası	3	212.Psikodrama	1	336.Akronim	1
89.Rulman	3	213.Konut	1	337.Formülleştirme	1
90.Soru Ağı	3	214.Serbest Tartışma	1	338.Nazire	1
91.Yapılandırılmış Grid	3	215.Komisyon	1	339.Altı değer madalyası	1
92.Donuk İmge(Heykel Çalışması)	3	216.Eğitsel Gezi	1	340.Metin tarama	1
93.Ben Kimim?	3	217.Grup ya da Takım Oyunları	1	341.Kavramsal değişim metinleri	1
94.Arama Konferansı	3	218.Konuşmacı	1	342.Tekzip metinleri	1
95.Hikâye Haritası	3	219.Kontrat	1	343.Gazete	1
96.5N 1K	3	220.Ayrışma	1	344.Metin karartma	1
97.TGA(Tahmin-Gözlem-Açıklama)	3	221.Baş Öğrenim	1	345.Poster sunu	1
98.Komite Görüşmesi	3	222.Sözel Raporlar	1	346.Afiş hazırlatma	1
99.Yuvarlak Masa Toplantısı	3	223.Protokol	1	347.Hayal kurdurma	1
100.Yaptırma	2	224.Bilgilendirme	1	348.Doğal yansıtma	1
101.Bilgi Haritası	2	225.Fikir Kartları	1	349.Atışma	1
102.Eğitici Drama	2	226.Serbest Grup	1	350.Roundhouse(kavram çarkı)	1
103.Yansıtıcı Günlükler	2	227.Açıklama	1	351.Kart sıralama	1
104.Yanlış Bulma	2	228.Monolog Anlatım	1	352.Kompozisyon yazdırma	1
105.Tarihsel Empati	2	229.Bilinç Akışı	1	353.Kelime havuzu	1
106.Soru Bankası	2	230.Eleştirel Anlatım	1	354.Karikatür çizdirme	1
107.Son Söz	2	231.Sanal Konferans	1	355.Araştırmacı gazeteci	1
108.Sesli Tarih	2	232.Mizahi Anlatım	1	356.Öğretmen sensin	1
109.Serbest Kürsü	2	233.Tartışmacı Anlatım	1	357.Piramit yazma	1

110.Reklam Hazırlama	2	234.Telkin	1	358.Mikrofon sende	1
111.Öğrenme Galerisi	2	235.Şiirsel Anlatım	1	359.Konuşturan şapka	1
112.Kum Saati	2	236.Tiyatral Anlatım	1	360.Söylenmiş söyleme	1
113.Konuşma Biletleri	2	237.Sesli Düşünme	1	361.Karşılaştırma	1
114.Kart Eşleştirme	2	238.Okuyarak Anlatma	1	362.Simgeleştirme	1
115.Dedikodu Halkası	2	239.Yazarak Anlatma	1	363.Haber toplama	1
116.Delphi	2	240.Karşılaştırılmalı Sorgulama	1	364.Slogan yazma	1
117.Bil-İste-Öğren	2	241.Soru Tahtası	1	365.Ven şeması	1
118.Bilgi Kartları	2	242.Soru Turu	1	366.Origami ile öğretim	1
119.Basın Toplantısı	2	243.Yaz-Paylaş-Öğren	1	367.Karigami ile öğretim	1
120.Takrir	2	244.Soru Zarfı	1	368.Zaman kapsülü	1
121.Kavram Kontrolü	2	245.Katehetik	1	369.Nitelik sıralama	1
122.Kutuplaşma	2	246.Soru Hazırlatma	1	370.Kendine Sor	1
123.Nutuk	2	247.Nominal Grup	1	371.Bölünmüş Beyin Fırtınası	1
124.Dönen Çember	2	248.Doğaçlama	1		

Tablo 4.2 kitaplarda adı geçen öğretim tekniklerini ve bu öğretim tekniklerinin kaç kitapta adının geçtiğini göstermektedir. Buna göre Türkçe literatürde öğretim tekniği olarak sınıflandırılan / kabul edilen 371 öğretim tekniği vardır. Çok sayıda öğretim tekniğinin olması dikkat çekici bir bulgudur. Gözlem en çok adı geçen öğretim tekniğidir. Öğretim tekniği olarak sınıflandırılan / kabul edilen 234 öğretim tekniğinin farklı kitaplarda olmak üzere sadece bir kitapta adının geçmesi dikkat çeken diğer bir bulgudur.

4.3. Hem Öğretim Yöntemi Hem de Öğretim Tekniği Sınıflamasında Yer Alanlar

Türkçe literatürde hem öğretim yöntemi hem de öğretim tekniği sınıflamasında yer alan öğretim yöntemi ve öğretim tekniği Tablo 4.3'te sunulmuştur.

Tablo 4.3. Hem öğretim yöntemi hem de öğretim tekniği sınıflamasında yer alanlar

Öğretim Yöntemleri veya Teknikleri	Yöntem	Teknik
	<i>f</i>	<i>f</i>
1.Anlatım	86	2
2.Tartışma	73	1
3.Örnek Olay	68	5
4.Problem Çözme	64	4

5.Soru-Cevap	59	19
6.Gösterip Yaptırma	39	5
7.Gösteri	37	31
8.Gözlem	32	38
9.Rol Oynama	31	31
10.Gezi	24	34
11.Proje	20	17
12.Drama	16	33
13.Laboratuvar	14	5
14.Deney	14	24
15.Yaratıcı Drama	12	8
16.Benzetim	10	50
17.Mikro öğretim	9	32
18.Tümevarım	8	3
19.Tümdengelim	6	3
20.Eğitsel Oyun	5	36
21.Beyin Fırtınası	5	56
22.Kavram Haritaları	5	20
23.Görüşme	2	20
24.Ödev	2	21
25.Sergi	2	24
26.Vızıltı	2	26
27.İstasyon	2	27
28.Büyük Grup Tartışması	2	31
29.Seminer	2	32
30.Münazara	2	46
31.Argümantasyon	1	4
32.Buzkıran	1	4
33.Panel	1	52
34.Şiir Yazma	1	4
35.Çalıştay	1	24
36.Listeleme	1	4
37.Konuşma Halkası	1	19
38.Küçük Grup Tartışması	1	19
39.Görüş Geliştirme	1	20
40.Zihin Haritası	1	8
41.Forum	1	43

Tablo 4.3 Türkçe literatürde hem öğretim yöntemi hem de öğretim tekniği olarak sınıflandırılan / kabul edilen öğretim yöntemlerini veya öğretim tekniklerini göstermektedir. Türkçe literatürde 41 öğretim yöntemi veya öğretim tekniği, hem öğretim yöntemi hem de

öğretim tekniği olarak sınıflandırılmıştır. Buna göre 41 öğretim yönteminin veya öğretim tekniğinin yöntem mi teknik mi olduğu konusunda bir karmaşa yaşandığı söylenebilir. Yöntem mi teknik mi olduğu konusunda en çok karmaşa yaşanan rol oynamadır. Rol oynama farklı kitaplarda olmak üzere 31 kitapta öğretim yöntemi 31 kitapta da öğretim tekniği olarak sınıflandırılmıştır. Rol oynamayı sırasıyla gösteri, gözlem, proje, gezi ve deney izlemektedir. Bazı öğretim yönteminin veya tekniğinin sınıflandırılmasında bir sorun olmadığı söylenebilir. Örneğin forum farklı kitaplarda olmak üzere 1 kitapta yöntem, 43 kitapta teknik olarak sınıflandırılmıştır. Buna göre forumun bir öğretim tekniği olarak kabul edildiği / sınıflandırıldığı söylenebilir.

4.4. Öğretim Yöntemi ve Öğretim Tekniği Farkı

Türkçe literatürde öğretim yöntemi ve öğretim tekniği arasındaki farkı vurgulamak için ifade edilen nitelikler Tablo 4.4'te sunulmuştur.

Tablo 4.4. Öğretim yöntemi ve öğretim tekniği arasındaki farkı vurgulamak için ifade edilen nitelikler

Nitelikler	<i>f</i>
Öğretim tekniği, öğretim yönteminin uygulama biçimidir	48
Öğretim yöntemi, öğretim tekniğini kapsamaktadır	24
Öğretim yöntemi genel bir amaca hizmet ederken, öğretim tekniği sınıf içinde yapılan işlemlerin bütünüdür	18
Öğretim yöntemi, öğretim tekniklerini kullanarak amaca ulaşır	8
Öğretim yöntemi ve öğretim tekniği arasında kesin bir sınır çizilemez.	6
Kara, hava, deniz ve demiryolu ulaşımı stratejikken, seçilen yolda kullanılan araç yöntem, seçilen gün ve saat tekniktir	5
Öğretim tekniği, öğretim yöntemine bağlıdır	3
Bazı öğretim teknikleri, öğretim yöntemlerinden bağımsız geliştirilmiştir	1
Birçok yöntemin altında bir teknik bulunmamaktadır	1

Araştırmada incelenen 96 kitabın 36'sında öğretim yöntemi ve öğretim tekniği arasındaki farka yer verilmiştir. Öğretim yöntemi ile öğretim tekniği arasındaki farkı vurgulamak için en çok ifade edilen nitelik, “öğretim tekniğinin öğretim yönteminin uygulama biçimi” olduğudur. Bunu sırasıyla “öğretim yönteminin öğretim tekniğini kapsadığı”, “öğretim yönteminin genel bir amaca hizmet ederken, öğretim tekniğinin sınıf içinde yapılan işlemlerin bütünü” olduğu açıklamaları izlemektedir. Her ne kadar az sayıda kaynaklarda ifade edilseler de “öğretim yöntemi ile öğretim tekniği arasında kesin bir sınır çizilemeyeceği”, “bazı öğretim tekniklerinin öğretim yöntemlerinden bağımsız geliştirildiği”, “birçok yöntemin altında bir

teknik bulunmadığı” açıklamaları, yöntem ve teknik farkı konusunda yaşanan karmaşalara farklı bir bakış açısı getirmede ölçüt alınabilecek nitelikler olması açısından dikkat çekicidir.

4.5. Nasıl Uygulanacağı Konusunda Yeterli Açıklama Olmayan ve Bir Araştırma Konusu Olarak İncelenmeyen Öğretim Yöntemleri ve Öğretim Teknikleri

Hem nasıl uygulanacağı konusunda yeterli açıklama olmayan hem de bir araştırma konusu olarak incelenmeyen öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri Tablo 4.5’te verilmiştir. Tabloda yer alan öğretim yöntemi veya tekniklerinin nasıl uygulanacağı konusunda Türkçe literatürde yeterli açıklama yoktur. Bir başka ifadeyle bu yöntem veya teknikleri uygulamak isteyen bir öğretmene yol gösterici nitelikte açık ve net bilgiler verilmemiştir. Ayrıca bu yöntem veya teknikleri inceleyen bir tez ya da makale de yoktur.

Tablo 4.5. Nasıl uygulanacağı konusunda yeterli açıklama olmayan ve bir araştırma konusu olarak incelenmeyen Öğretim Yöntemleri ve Öğretim Teknikleri

Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri
At Nalı
Beyin Eseri/Ürünü
Bilgi Kese Kâğıdı
Dedikodu
Demeç
Eylem Araştırmaları
Günlük Konuşma
Hızlı Tur
Pazaryeri
Sandviç
Tereyağı Ekmek

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın temel amacı öğretim yöntemlerini ve öğretim tekniklerini analiz etmektir. Türkçe literatürdeki içeriği doğrudan öğretim yöntemlerine ve öğretim tekniklerine odaklanan 96 kitap doküman analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmada özetle şu bulgulara ulaşılmıştır: Türkçe literatürde öğretim yöntemi olarak sınıflandırılan / kabul edilen 62, öğretim tekniği olarak sınıflandırılan / kabul edilen 371 öğretim tekniği vardır. Kırk bir öğretim yöntemi veya öğretim tekniği, hem öğretim yöntemi hem de öğretim tekniği olarak sınıflandırılmıştır. Öğretim yöntemi ile öğretim tekniği arasındaki farkı vurgulamak için en çok ifade edilen nitelik, “öğretim tekniğinin öğretim yönteminin uygulama biçimi” olduğudur. Bunu sırasıyla “öğretim yönteminin öğretim tekniğini kapsadığı”, “öğretim yönteminin genel bir amaca hizmet ederken, öğretim tekniğinin sınıf içinde yapılan işlemlerin bütünü” olduğu açıklamaları izlemektedir. At nalı, beyin eseri / ürünü, bilgi kese kâğıdı, dedikodu, demeç, eylem araştırmaları, günlük konuşma, hızlı tur, pazaryeri, sandviç ve tereyağı ekmek hem nasıl uygulanacağı konusunda yeterli açıklama olmayan hem de bir araştırma konusu olarak incelenmeyen öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleridir.

Öğretim yöntemlerinin özellikle de öğretim tekniklerinin sayısındaki çokluk dikkat çeken bir bulgudur. Bu çokluğun nedeni bazı yöntem ve tekniklerin belli bir alana özgü özel öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri olması olabilir. Genel öğretim yöntemlerine ek olarak özel öğretim yöntemleri de dâhil edildiğinde çok sayıda öğretim yönteminin ve öğretim tekniğinin olması anlaşılabilir bir durumdur. Ancak bu çokluk öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin bu yöntem ve teknikleri öğrenme ve uygulama isteklerini azaltabilir, hangi birini öğreneyim ya da uygulayayım gibi bir düşünceye neden olabilir. Ayrıca bu çokluğun öğretim ilke ve yöntemleri dersinin içeriğini belirlemeyi zorlaştıracağı nettir. Öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri çok sayıda olduğundan “Hangilerini içeriğe dâhil etmeliyim?” sorusu cevaplanması gereken önemli bir soru olmaktadır. Bu araştırmanın bulguları bu sorunun cevaplanmasında fikir verebilir. Anlatım, soru-cevap, tartışma, örnek olay, problem çözme ve gösterip yaptırma Türkçe literatürde en çok adı geçen öğretim yöntemleridir. Bu yöntemleri yaratıcı drama, tümevarım, tündengelim, grupta çalışma ve bireysel çalışma izlemektedir.

İçeriği belirlerken bu yöntemlere öncelik verilebilir. Öğretim yöntemi olarak sınıflandırılan / kabul edilen, farklı kitaplarda olmak üzere sadece bir kitapta adı geçen 37 öğretim yöntemine öncelik verilmeyebilir. Aynı şekilde öğretim tekniği olarak sınıflandırılan / kabul edilen, farklı kitaplarda olmak üzere sadece bir kitapta adı geçen 234 öğretim tekniğine öncelik verilmeyebilir.

Türkçe literatürde 41 öğretim yöntemi veya öğretim tekniği hem öğretim yöntemi hem de öğretim tekniği olarak sınıflandırılmıştır. Buna göre 41 öğretim yönteminin veya öğretim tekniğinin yöntem mi teknik mi olduğu konusunda bir karmaşa yaşandığı söylenebilir. Yöntem mi teknik mi olduğu konusunda en çok karmaşa yaşanan rol oynamadır. Rol oynama farklı kitaplarda olmak üzere 31 kitapta öğretim yöntemi 31 kitapta da öğretim tekniği olarak sınıflandırılmıştır. Rol oynamayı sırasıyla gösteri, gözlem, proje, gezi ve deney izlemektedir. Bazı öğretim yönteminin veya tekniğinin sınıflandırılmasında bir sorun olmadığı söylenebilir. Örneğin forum 1 kitapta yöntem, 43 kitapta teknik olarak sınıflandırılmıştır. Buna göre forumun bir öğretim tekniği olarak kabul edildiği / sınıflandırıldığı söylenebilir. Forum örneğinde olduğu gibi kitapların çoğunda yöntem olarak sınıflanan yöntem, teknik olarak sınıflanan teknik olarak kabul edilebilir.

Öğretim yöntemi ve öğretim tekniği ayırımında yaşanan karmaşanın çözümü için şöyle bir yol izlenebilir. Öncelikle “Böyle bir sınıflama elzem midir?” sorusu cevaplanmalıdır. Bu soruya elzemdir ya da değildir şeklinde cevap verilebilir. Eğer birinci cevabı kabul edersek bu durumda öğretim yöntemi ve öğretim tekniği ayırımını yapabilmek için bir ölçüte / niteliğe ihtiyaç duyarız. Bu araştırmada incelenen 96 kitabın 36’sında öğretim yöntemi ve öğretim tekniği arasındaki farka yer verilmiştir. Öğretim yöntemi ile öğretim tekniği arasındaki farkı vurgulamak için en çok ifade edilen nitelik, “öğretim tekniğinin öğretim yönteminin uygulama biçimi” olduğudur. Bunu sırasıyla “öğretim yönteminin öğretim tekniğini kapsadığı”, “öğretim yönteminin genel bir amaca hizmet ederken, öğretim tekniğinin sınıf içinde yapılan işlemlerin bütünü” olduğu açıklamaları izlemektedir. Bu açıklamalara göre “öğretim tekniği öğretim yönteminin uygulama biçimidir” bir ölçüt olarak kabul edilebilir. Bu ölçütün yöntem teknik ayırımında geçerli olduğu örnekler olduğu gibi geçerli olmadığı örnekler de vardır. Örneğin beyin fırtınası, panel, münazara tartışmanın uygulama biçimidir. Bu durumda tartışma bir yöntemdir; beyin fırtınası, panel, zıt panel bir tekniktir. Bu örnekte ölçüt geçerli olmaktadır. Ancak eğitsel oyun, mikro öğretim, istasyon gibi bir yöntemin uygulanma biçimi olmayan ya da bir yöntemin kapsamadığı teknikler ölçütün geçerli olmadığı örneklerdir. Yöntem teknik

ayırımı için bir ölçüt belirlense bile böyle bir ölçütün sınıflama problemini çözemediği söylenebilir. Eğer ikinci cevabı kabul edersek yani bir sınıflamanın elzem olmadığını kabul edersek “öğretim yöntemi ile öğretim tekniği arasında kesin bir sınır çizilemeyeceği”, “bazı öğretim tekniklerinin öğretim yöntemlerinden bağımsız geliştirildiği”, “birçok yöntemin altında bir teknik bulunmadığı” açıklamaları, yöntem ve teknik farkı konusunda yaşanan karmaşalara farklı bir bakış açısı getirmede bizim için çıkış noktası olabilir. Karmaşa yaşanan yöntem ve teknikler için “yöntem veya teknik” ifadesi kullanılabilir. Öğretim yöntemi ve öğretim tekniği terimlerini net bir şekilde tanımlama, aralarındaki farkı ortaya koyacak bir ölçüt ya da ölçütleri belirlemeye odaklanan araştırmalara ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Bu araştırmada cevap aranan sorulardan biri de “Nasıl uygulanacağı konusunda yeterli açıklama olmayan ve bir araştırma konusu olarak incelenmeyen öğretim yöntemi ve öğretim tekniği var mıdır?” sorusuydu. Bu soruya cevap aranmasının nedeni öğretim sürecinde işe koşulan herhangi bir uygulamanın öğretim yöntemi ya da öğretim tekniği olarak adlandırılıp adlandırılmayacağı konusunun merak edilmesiydi. Bir başka ifadeyle “Bir uygulamanın öğretim yöntemi ya da öğretim tekniği statüsünü hak edebilmesi için sahip olması gereken ölçütler var mıdır? sorusuna cevap aramaktı. Literatürde böyle bir ölçüte ulaşamadı. Bu araştırmada “uygulama adımlarının açık ve net olması ve öğretim sürecine etkisinin bir araştırmada incelenmiş olması” olmak üzere iki ölçüt belirlendi. At nalının, beyin eserin / ürününün, bilgi kese kâğıdının, dedikodunun, demecin, eylem araştırmalarının, günlük konuşmanın, hızlı turun, pazaryerinin, sandviçin ve tereyağı ekmeğinin bu ölçütlere sahip olmayan öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri olduğu belirlendi. Bu yöntem veya tekniklerin özellikle nasıl uygulanacağı açık ve net değildir. Bu nedenle bu yöntem ve teknikler öğretim yöntemi veya tekniği olarak kabul edilmeyebilir. Bir araştırma konusu olarak incelenmiş olması ölçütü dışarıda bırakılırsa uygulama adımlarının açık ve net olması şartıyla bu tür uygulamaları bir yöntem ya da teknik olarak nitelendirmek yerine bu tür uygulamalar yaşantıya (eğitim durumlarına) zenginlik katan etkinlikler olarak değerlendirilebilir. Bir uygulamanın öğretim yöntemi ya da öğretim tekniği statüsünü hak edebilmesi için sahip olması gereken ölçüt ya da ölçütleri belirlemeye odaklanan araştırmalara ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Türkçe literatürde çok sayıda öğretim yöntemi ve öğretim tekniği vardır.
2. Yöntem ve teknik ayırımında bir karmaşa vardır.

3. Yöntem ve teknik ayırımını yapabilmek için tüm durumlar için geçerli bir ölçüt yoktur.
4. Uygulama adımları açık ve net olmayan öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri vardır.

5.2. Öneriler

Bu araştırmanın pratik ve ileriki araştırmalar için getirdiği öneriler aşağıda sıralanmıştır:

1. Öğretim ilke ve yöntemleri dersinin içeriğinin belirlenmesinde bu araştırmanın bulgularından faydalanılabilir. Türkçe literatürde en çok adı geçen öğretim yöntemlerine ve tekniklerine öncelik verilebilir.
2. Yöntem mi teknik mi olduğu konusunda karmaşa yaşanan öğretim yöntemleri ve teknikleri için kitapların çoğunda yöntem olarak sınıflanan öğretim yöntemi, teknik olarak sınıflanan öğretim tekniği olarak kabul edilebilir. Karmaşa yaşanan bir yöntemin ya da tekniğin literatürde en çok ne olarak anıldığını belirlemede araştırmanın bulgularından faydalanılabilir.
3. Karmaşa yaşanan yöntem ve teknikler için “yöntem veya teknik” ifadesi kullanılabilir.
4. Öğretim yöntemi ve öğretim tekniği terimlerini net bir şekilde tanımlama, aralarındaki farkı ortaya koyacak bir ölçüt ya da ölçütleri belirlemeye odaklanan araştırmalar yapılabilir.
5. Bir uygulamanın öğretim yöntemi ya da öğretim tekniği statüsünü hak edebilmesi için sahip olması gereken ölçüt ya da ölçütleri belirlemeye odaklanan araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akhan, O. (2022). Tarih öğretmenlerinin derslerinde aktif öğrenme yöntem ve tekniklerini kullanmalarına yönelik deneyimleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 26(2), 431–444.
- Apaydın, Z., ve Kandemir, M. A. (2018). Sınıf öğretmenlerinin fen bilimleri dersinde kullandıkları öğretim yöntem, teknik ve değerlendirme araçlarına ilişkin görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 70–78. <https://doi.org/10.14582/duzgef.1884>
- Arıcı, A. F. (2006). Türkçe öğretiminde kullanılan strateji-yöntem ve teknikler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 299–307.
- Aşıroğlu, S., ve Koç Akran, S. (2018). Öğretmen adaylarının ders planlarının ve öğretim uygulamalarının incelenmesi. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 1–13. <https://doi.org/10.30900/kafkasegt.442694>
- Atay, H. (2023). Ortaokullarda matematik dersinde öğrencilerin matematiğe karşı kaygılarını azaltmaya yönelik kullanılan yöntem ve tekniklerin önemi. *Uluslararası Sosyoloji ve Ekonomi Dergisi*, 5(1), 71-84. <http://doi.org/10.5281/zenodo.802338>
- Bardak, Ş., ve Karamustafaoğlu, O. (2016). Fen bilimleri öğretmenlerinin kullandıkları öğretim strateji, yöntem ve tekniklerin pedagojik alan bilgisi bağlamında incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 567–605. <https://doi.org/10.17539/aej.63460>
- Benek, S., ve Doğan, A. (2016). Coğrafya öğretim yöntem ve tekniklerinin coğrafya öğretimine etkisinin araştırılması: Adıyaman kenti örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 34, 21-34.
- Birgin, O., ve Gürbüz, R. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının ölçme ve değerlendirme konusundaki bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 163-179.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Bulut Atak, Z. (2019). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Alternatif Öğretim Teknikleri Hakkındaki Görüşleri* [Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

- Çer, E. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının yöntem, teknik, strateji ve yaklaşımlara yönelik yeterlikleri. *International Journal of Language Academy*, 5(2), 176–192. <https://doi.org/10.18033/ijla.3562>
- Çetin, A. (2020). Öğretmenlerin bireysel yenilikçilikleri ile öğrenci merkezli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaya yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 1–20. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.648747>
- Demirkan, Ö., ve Saraçoğlu, G. (2016). Anadolu lisesi öğretmenlerinin derslerde kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin görüşleri. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 2(1), 1–11.
- Deringöl, Y. (2020). Sınıf öğretmenlerinin matematik derslerinde kullandıkları yöntem ve teknikler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 1–12. <https://doi.org/10.17679/inuefd.467893>
- Dhand, H. (1990). *Techniques of Teaching*. Ashish Publishing House.
- Dikmen, S., Bahçeci, F. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde yükseköğretim kurumlarının uzaktan eğitime yönelik stratejileri: Fırat üniversitesi örneği. *Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(2). <https://doi.org/10.33907/turkjes.721685>
- Duman, P. (2023). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin görüşleri. *International Journal of Progressive Studies in Education*, 1(1), 31-50. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7651441>
- Fırat Durdukoca, Ş. (2018). Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi öğretim uygulamaları için öğretim tekniklerinin seçimine yönelik yeterlik algıları ve görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(1), 211–242.
- Gülনারوğlu, A. (2019). *Sınıf Öğretmeni Adalarının Öğretim Tekniklerini Seçme Yeterliklerine İlişkin Algıları ve Görüşleri* [Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Güneş, F. (2014). Eğitimde yöntem ve teknik tartışmaları. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 23–35. <https://doi.org/10.18033/ijla.183>

- Güneş G. (2018). Okul öncesi fen ve doğa eğitimi araştırmalarına ilişkin bir tarama çalışması: Türkiye örneği. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 33-67. <https://doi.org/10.24130/eccd-jecs.196720182150>
- Güven Yıldırım, E., Köklükaya, A. N., ve Aydoğdu, M. (2016). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretim yöntem-teknik tercihleri ve bu tercihlerinin nedenleri. *E-Kafkas Journal of Educational Research*, 3(1), 15–25.
- Has, S. (2019). *Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Kullandıkları Yöntem ve Teknikler ile Dersin Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar (Muş İli Örneği)* [Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Karal Eyüboğlu, I. S. (2021). Fen bilgisi öğretmen adaylarının bakış açılarından uygulama öğretmenlerinin kullandıkları öğretim stratejisi, yöntem ve teknikleri. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 5(1), 131–147. <https://doi.org/10.32960/uead.877242>
- Karamustafaoğlu, S., ve Kandaz, U. (2006). Okul öncesi eğitimde fen etkinliklerinde kullanılan öğretim yöntemleri ve karşılaşılan güçlükler. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 65–81.
- Karasu Avcı, E., ve Ketenoğlu Kayabaşı, Z. E. (2019). Sınıf öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin görüşleri: bir olgubilim araştırması. *Hacettepe Eğitim Dergisi*, 34(4), 926–942. <https://doi.org/10.16986/HUJE.2018044069>
- Kınık Topalsan, A. (2019). Öğretmen adaylarının yenilikçi öğretim uygulamaları sonrası fen bilimleri dersi öğretimi sırasında tercih ettikleri strateji, yöntem, teknik ve taktiklerin değerlendirilmesi. *Education Sciences (NWSAES)*, 14(2), 81–96. <https://doi.org/10.12739/nwsa.2019.14.2.1c0691>
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Koç, S. E., ve Erdem, A. (2020). Öğretmen adaylarının öğretim yöntemi kavramına ilişkin metaforik algıları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 1-12.
- Koçak Usluel, Y., Avcı, Ü., Kurtoğlu, M., Uslu, N. (2013). Yeniliklerin benimsenmesi sürecinde rol oynayan değişkenlerin betimsel tarama yöntemiyle incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 53-71. <https://doi.org/10.9779/PUJE429>

- Kösece, P., ve Taşkaya, S. M. (2015). Sınıf öğretmenlerinin matematik dersi öğretim yöntemlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Journal of Turkish Studies*, 10(3), 955-970. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7685>
- Kumaravadivelu, B. (2006). *Understanding Language Teaching: From Method to Postmethod*. Lawrence Erlbaum Associates. <https://doi.org/10.4324/9781410615725>
- Metin, M., Çevik, A., ve Gürbey, S. (2021). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini belirleme ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Sosyal Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(1), 15-35. <https://doi.org/10.47155/mamusbbd.911344>
- Nalbantoğlu, A. (2019). Tarih öğretmenlerinin derslerde kullandıkları yöntem-teknikler hakkındaki görüşleri (erzurum ili örneği). *Journal of Institute of Economic Development and Social Researches*, 5(18), 181–194.
- Ocak, G., Ocak, İ., Yılmaz, M., ve Mergen, H. H. (2012). İlköğretim öğretmenlerinin öğretim yöntem ve tekniklerine yönelik tutumları (afyonkarahisar örneği). *İlköğretim Online*, 11(2), 504–519.
- Okumuşoğlu, O., ve Geçikli, E. (2021). Fen bilimleri öğretmenlerinin yeni yaklaşım, yöntem ve teknikleri bilme ve kullanma düzeyleri ile mesleki tükenmişlikleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25, 396–415. <https://doi.org/10.53487/ataunisosbil.875359>
- Okur Akçay, N., Akçay, A., ve Kurt, M. (2016). Ortaokul öğretmenlerinin öğretim yöntem ve tekniklerine yönelik görüş ve yeterliklerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 333-342.
- Okur, E., ve Okur Akçay, N. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin fen eğitiminde kullanılan yöntem ve tekniklere ilişkin görüş ve yeterliklerinin incelenmesi. *International Journal of Education Science and Technology*, 7(2), 98–115. <https://doi.org/1047714/uebt.985628>
- Önen, F., Mertoğlu, H., Saka, M., ve Gürdal, A. (2009). Hizmet içi eğitimin öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin bilgilerine etkisi: Öpyep örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 9–23.

- Özer, B. (2013). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin öğretim kuram, strateji yöntem ve tekniklerinin farkında olma ve kullanma düzeyleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(24), 197–211.
- Özyurt, M., ve Bezirgan, G. (2019). Sınıf öğretmenlerinin eleştirel düşünme becerisini geliştirmeye yönelik yöntem ve teknikleri kullanım sıklıklarının incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 270–287. <https://doi.org/10.17556/erziefd.453070>
- Polat, S. (2018). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrenci merkezli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaya yönelik tutumlarının incelenmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 23(39), 83–94. <https://doi.org/10.17295/ataunidcd.431494>
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250. <https://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Sierra, C., ve Luis, F. (1995). Foreign language teaching methods. Some issues and new moves. *Universidad de Alcalá. Servicio de Publicaciones*, 8, 110-132.
- Şahin, D., ve Güven, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin fen bilimleri hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerindeki yöntem ve teknik kullanımına ilişkin görüşleri. *Online Science Education Journal*, 1(1), 42–59.
- Şeref, İ., ve Çinpolat, E. (2021). Türkçe öğretmenlerinin öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma becerileri ile öğretmen öz yeterlikleri arasındaki ilişki. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1051–1065. <https://doi.org/10.16916/aded.907876>
- Tabak, S. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının pedagojik bilgilerinin incelenmesi. *Journal of History School*, 46, 1674–1696. <https://doi.org/10.29228/Joh39626>
- Usha, P. (2006). *Teaching Techniques*. Pragun Publication.
- Wagan, E. C. (2019). *Advanced Teaching Methods and Curriculum*. Society Publishing.
- Yalman M., ve Kutluca T. (2013). Matematik öğretmeni adaylarının bölüm dersleri için kullanılan uzaktan eğitim sistemi hakkındaki yaklaşımları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 197-208.

- Yaylak, E. (2020). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim yöntem ve uygulamalarının değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 187-205. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.621664>
- Yeşilyurt, E. (2019). Değerler eğitimine uygunluğu açısından öğretim yöntem ve tekniklerinin incelenmesi: bir derleme çalışması. *EKEV Akademi Dergisi*, 23(77), 121–146.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (10. Baskı). Seçkin.
- Yılmaz Bolat, E., ve Taşkaya, S. M. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin sinektik tekniği hakkındaki görüşleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29, 49–55. <https://doi.org/10.54600/igdirsosbilder.981081>
- Yılmaz, Ö. (2017). Fen öğretmenlerinin tercih ettikleri öğretim, strateji, yöntem ve teknikler: fen öğretmen adaylarının düşünceleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 493–510.
- Yükseköğretim Kurulu [YÖK]. (2023). Yeni öğretmen yetiştirme lisans programları. 27.10.2023 tarihinde <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari> adresinden alınmıştır.

EK- 1

ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ VE ÖĞRETİM TEKNİKLERİ ANALİZİ FORMU

KÜNYE					
KİTAP NUMARASI	KİTAP ADI	YAZAR/EDİTÖR	BASKI	YIL	YAYINEVİ

1.Öğretim Yöntemleri

☐ Anlatım	☐ Örnek Olay	☐ Yaratıcı Drama
☐ Soru-Cevap	☐ Gösterip Yaptırma	☐ Diğer
☐ Tartışma	☐ Problem Çözme	

2.Öğretim Teknikleri

☐ Açık Oturum	☐ Drama
☐ Akran Öğretimi	☐ Düşün-Eşleş-Paylaş
☐ Akrostiş	☐ Düşün-Taşın (Tartış)-Paylaş
☐ Akvaryum	☐ Eğitsel Oyunlar
☐ Altı Ayakkabılı Uygulama	☐ Ekipte Öğretim
☐ Altı Şapkalı Düşünme	☐ Elma Dersem Git, Armut Dersem Kal
☐ Argümantasyon	☐ Eylem Araştırmaları
☐ Arkası Yarın	☐ Fikir Taraması
☐ Balık Kılıcı	☐ Flaş
☐ Benzetim (Analoji/Metafor)	☐ Forum
☐ Beyin Eseri/Ürünü	☐ Gezi
☐ Beyin Fırtınası	☐ Görüş Geliştirme
☐ Bilgi Kesekağıdı	☐ Görüşme
☐ Bilişsel Çıraklık	☐ Gösteri (Demonstrasyon)
☐ Bireyselleştirilmiş Öğretim	☐ Gösterme
☐ Bunu Kim Yapar?	☐ Gözlem
☐ Buzkıran	☐ Günlük Konuşma
☐ Buzz (Vızıltı/ Fısıltı) Grup	☐ Hızlı Tur
☐ Büyük Grup Tartışması	☐ İstasyon
☐ Çalıştay (Workshop)	☐ Karar Verme
☐ Çember	☐ Kart Gösterme
☐ Dedikodu	☐ Kartopu
☐ Demeç	☐ Kavram Ağı
☐ Deney	☐ Kavram Haritası
☐ Diyalog	☐ Kavram Karikatürü
☐ Doğaçlama	☐ Kelime İlişkilendirme Testleri
☐ Doğru mu, Yanlış mı?	☐ Kim Olduğunu Bul

☐ Kollegyum	☐ Rulman
☐ Kolokyum	☐ Sandviç
☐ Konferans	☐ Seminer
☐ Konuşan Resimler	☐ Sempozyum
☐ Konuşma Halkası	☐ Sergi
☐ Köşele(n)me	☐ Siz Olsaydınız Ne Yapardınız?
☐ Küçük Grup Tartışması	☐ Sokrat Semineri
☐ Listeleme	☐ Sokratik Tartışma
☐ Mahkeme	☐ Soru Ağı
☐ Mektup Oyunu	☐ Söylev
☐ Mikro Öğretim	☐ Şiir Yazma
☐ Münazara	☐ Tanılayıcı Dallanmış Ağaç
☐ Nesi Var?	☐ Tereyağı-Ekmek
☐ Ödev	☐ Tombala
☐ Öğrenme Halkası	☐ Top Taşıma
☐ Öykü Oluşturma	☐ Yapılandırılmış Grid
☐ Panel	☐ Yaptırma
☐ Pazaryeri	☐ Zıt Panel
☐ Philips 66	☐ Zihin Haritaları
☐ Rol Oynama	☐ Diğer

3. Öğretim Yöntemi ve Öğretim Tekniği Farkı

BÖLÜM KÜNYESİ							
Yazar/Editör Adı	Kitap Adı	Bölüm Adı	Bölüm Yazarı	Baskı	Yıl	Yayınevi	Sayfa

4. Nasıl Uygulanacağı Konusunda Yeterli Açıklama Olmayan ve Bir Araştırma Konusu Olarak İncelenmeyen Öğretim Yöntemi ve Öğretim Tekniği Var mıdır?